

246
A.E. TALAIA
Arxiu Fotogràfic
Nº
agrupació excursionista
talaia
VILANOVA I LA GELTRÚ

REVISTA D'EXCURSIONISME
OCTUBRE-NOVEMBRE-DESEMBRE 1994

Pollastres a l'ast

Formateria i Productes làctis

Cansaladeria ◆ Xarcuteria ◆ Pernils ◆ Queviures selectes

Casa Marisol

◆ *La Xarcuteria* ◆

Elaboració pròpia

c/ Josep Coroleu 76-78 Galeries Sant Jordi, 10-20
tel: 93/815 81 11 c/ Jordi 74
tel: 93/893 10 54

Vilanova i la Geltrú

◆ Vins i Caves ◆ Pastisseria i Bomboneria ◆ Rostisseria ◆

Ultramarins

Formateria i Productes làctis

El plaer de comprar

Mar Blau

P

La compra fàcil

PASSEIG MARÍTIM - SEGUR DE CALAFELL

AUTO MOTO

JOSEP BERTRAN

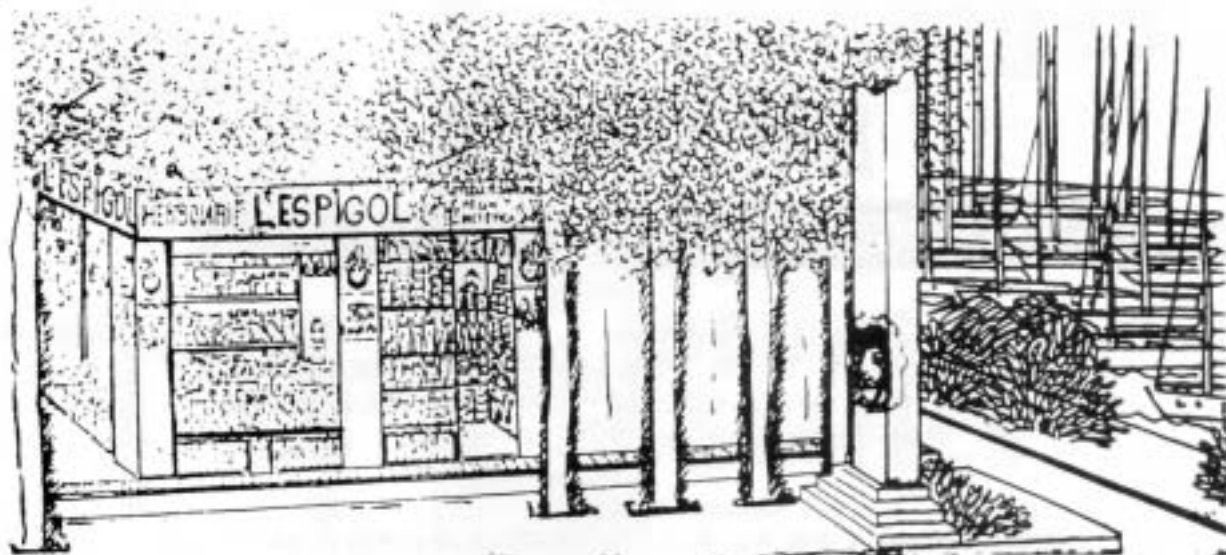
Reparació de l'automòbil i motocicletes

Cabanyes, 11
Tel. 893 65 72

08800 VILANOVA I LA GELTRÚ

— ATENCIÓ SOCIS! —

**AMB LA PRESENTACIÓ DEL CARNET DE SOCI DE L'A. E. TALAIA,
TINDREU LA MÀ D'OBRA GRATUÏTA EN REALITZAR EL CANVI
D'OLI DEL VOSTRE COTXE. NOMÉS ABONAREU ELS MATERIALS.**

HERBOLARI L'ESPIGOL

Herbes, Dietètica, Formatges i Especialitats

Rambla de la Pau, 103 - Tel. 815 13 11

08800 Vilanova i la Geltrú

c/. **CAPUTXINS, 36**
VILANOVA I LA GELTRÚ

ELS VOSTRES RODETS
FOTOGRAFICS REVELATS EN 1 H.

SUMCO

CONSTRUCENTER

BRICOMARKET

Sucursals:

Ctra. Sitges, s/n - Tel. 896 00 96 - SANT PERE DE RIBES
C/ Manel Barba i Roca, s/n - Tel. 892 32 62 - VILAFRANCA DEL PENEDÈS
Camí Capellans, 18 - Tel. 894 03 42 - SITGES

Central i oficines:

Ctra. Barcelona, C-246, Km. 42,4 - Tel. 893 30 66 - Fax 893 60 04
VILANOVA I LA GELTRÚ

DESCOMPTA DEL 10% ALS SOCIS
DE L'A.E. TALAIA EN:
SANITARIS - AIXETES
PAVIMENTS I REVESTIMENTS

Carrer Comerç, 4
Tel. 893 12 57
08800 Vilanova i la Geltrú
CIF G-58124702

Adherida a:
Federació d'Entitats
Excursionistes de Catalunya
Federació Catalana
d'Espeleologia
Federació Catalana
d'Esports d'Hivern

AGRUPACIÓ EXCURSIONISTA TALAIA

Nº 246

REVISTA D'EXCURSIONISME
OCTUBRE - NOVEMBRE
DESEMBRE 94

EDITORS

Agrupació Excursionista Talaia

PRESIDENT

Salvador Buti i Papicó

SECRETARI

Lluís Forgas i Serra

REDACCIÓ

Secció de Cultura

DIRECCIÓ

Josep Blanes

EDICIÓ

Blanca Forgas

MAQUETA

Josep Blanes

PUBLICITAT

Víctor Castro

Portada:

*Pedraforca: Via Anglada-Guillamon.
El Xavier Perelló a la sortida del
penúltim llarg del diedre.
Foto: Toni Castelló*

COL·LABORADORS

Vicenç Carbonell

Josep Vorrà

Toni Sagarra

Salvador Buti

M. Carme Barceló

Joan Sivià

Antoni Ordoñez

Josep M. Alsó

IMPRESSIÓ

Gràfiques Llopert

Sant Antoni, 63

Sant Sadurn d'Anoia

Tel. 891 03 12

DIPOSIT LEGAL

B-24615-90

PREU DE VENDA

250 PTA

Els articles publicats en aquesta revista sempre expressen l'opinió dels autors i no reflecteixen la de la Junta Directiva de l'Agrupació ni de la Redacció. En tot cas, l'A.E. Talaia donarà a conèixer el seu parer a través de les editorials o en articles o notes signades per la Junta

En conveni amb:

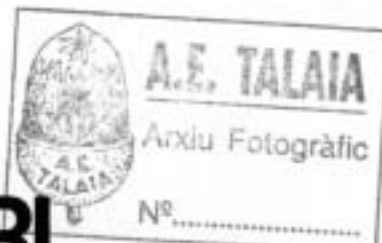
Generalitat de Catalunya
Departament de Benestar Social

AJUNTAMENT DE
VILANOVA I LA GELTRÚ

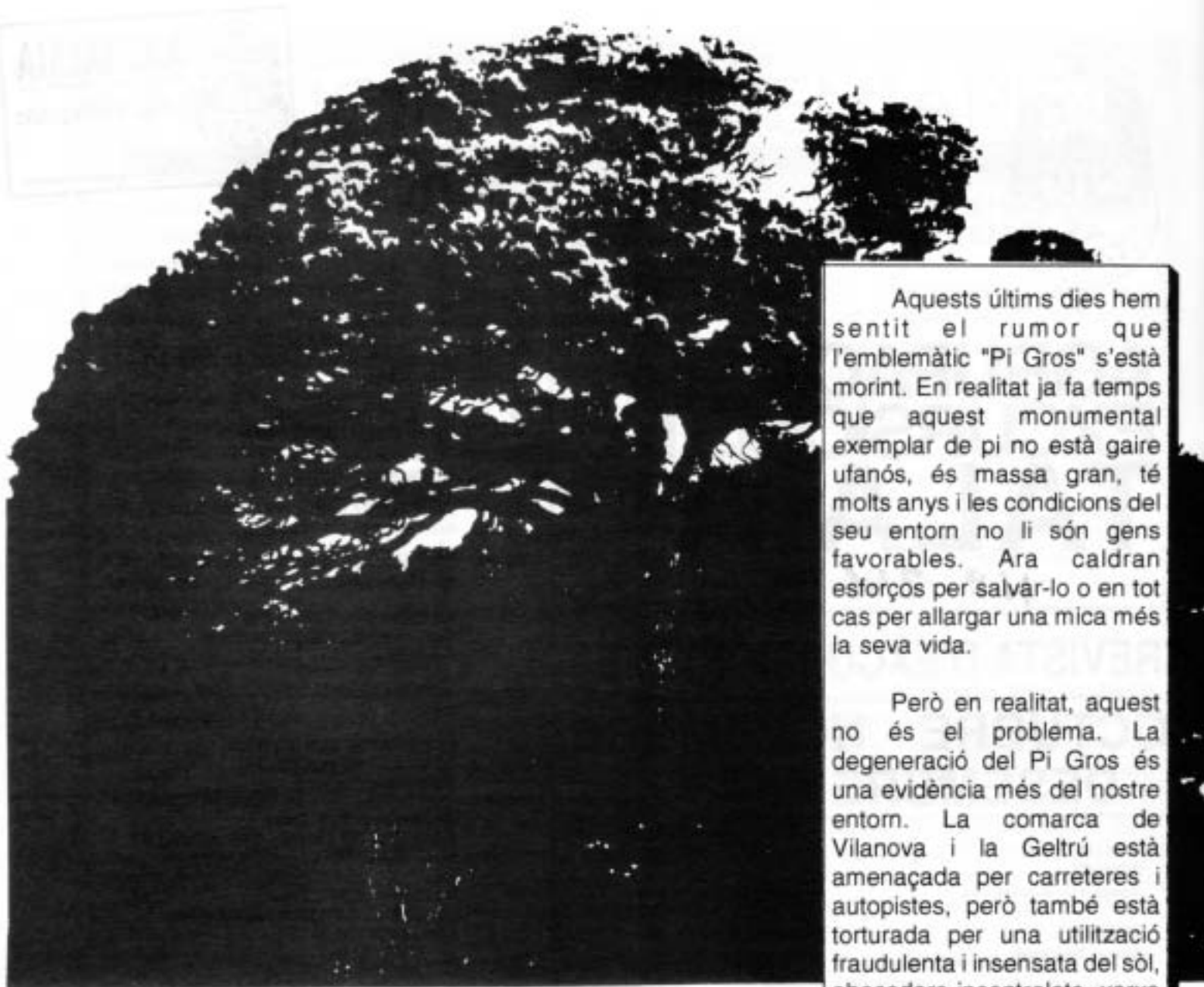

Consell Comarcal del Garraf

SUMARI

- 4 EDITORIAL
Equip de Redacció
- 5 L'ANGLADA-GUILLAMON AL PEDRAFORCA
Xavier Perelló
- 9 CICLE D'EXCURSIONS
"CONEGUEM CATALUNYA"
La Vall de Cardó
Toni Sagarra
- 13 L'ESPELEO? Però... si és molt fàcil!
Dani Dombrowski / Artz Alvarez
- 16 CRONICA DEL COTARRO TALAIENC
Equip de Redacció
- 19 ABADIES OCCITANES (14)
SAINT MICHEL DE GRANDMONT
Salvador Buti
- 23 ACTIVITAT ESPELEOLOGICA 2n semestre 94
G.E.T.
- 25 EL PAISATGE ALS MUSEUS
DE VILANOVA I LA GELTRÚ
Josep M. Alsó i Torrent
- 26 De l'Anoia al Baix Cinca
MONESTIR DE SANTES CREUS-NULLES
Blanca Forgas
- 29 De l'Anoia al Baix Cinca
NULLES-EL CATLLAR-TARRAGONA
Blanca Forgas
- 32 De l'Anoia al Baix Cinca
TARRAGONA-LA SELVA DEL CAMP
Blanca Forgas
- 35 S'apropa la VII Caminada Popular
FONT D'EN BONET I MAS DE LA FAM
Antoni Sagarra
- 36 UN BIVAC EXTREMOS A ULL DE TER
Antoni Ordoñez
- 40 ACTIVITATS D'ESCALADA 4t. trimestre 94
G.E.A.M.
- 43 13a MOSTRA DE BOLETS
M. Carme Barceló
- 44 EXCURSIONISME, MUNTANYISME,
SENDERISME
Josep Vorrà
- 46 FERRIOL I TEM FARRIOL
Vicenç Carbonell
- 48 UN VOLT PEL MONTARDO
Concepció Ralsach
- 49 El "hobby" d'aquesta tardor (18)
LES FORNICULES QUE HI HA ALS CARRERS
I PLACES DE LA NOSTRA CIUTAT-2
Joan L. Sivià
- 53 NOTÍCIES I COMENTARIS
Equip de Redacció

Aquests últims dies hem sentit el rumor que l'emblemàtic "Pi Gros" s'està morint. En realitat ja fa temps que aquest monumental exemplar de pi no està gaire ufanós, és massa gran, té molts anys i les condicions del seu entorn no li són gens favorables. Ara caldran esforços per salvar-lo o en tot cas per allargar una mica més la seva vida.

Però en realitat, aquest no és el problema. La degeneració del Pi Gros és una evidència més del nostre entorn. La comarca de Vilanova i la Geltrú està amenaçada per carreteres i autopistes, però també està torturada per una utilització fraudulenta i insensata del sòl, abocadors incontrolats, xarxa hidrogràfica mal cuidada, boscos cremats, urbanitzacions i parcel·lacions excessives i desorganitzades, etc.

La Caminada Popular de finals de gener ens permetrà de tenir una mica de consol en veure que encara no tot està perdut, però el Pi Gros és massa conegut, massa proper a la vila, massa vell i massa dèbil i ens pensàvem que era etern.

Si el Pi Gros se'ns mor, és perquè se'ns està morint la comarca, i un arbre el podem salvar, la comarca serà molt més difícil.

EDITORIAL

L'ANGLADA- GUILLAMON AL PEDRAFORCA

Acabava d'arribar i d'estrenar-me en la paret natural i ja tenia ganes de tornar a sortir, així doncs que pregunto a la Teresa: on anirem el cap de setmana? Al Pedraforca -em contesta. Va sonar-me a escalada autèntica, a la meua idealització d'escalada. Som-hi!

El 20 d'agost ens posem a la carretera camí del refugi Lluís Estasén; hi arribem al vespre, tot just a punt per poder veure la immensa paret que ens espera-

va l'endemà. Un bon sopar i a dormir, que ens haurem de llevar d'hora. Quan ens despertem, havien arribat al refugi el Tole, l'Andreu, el Manel i el seu germà Jordi; ells faran l'Homedes, una via que va a parar a dalt de tot del "Gat", un cim amb unes claríssimes orelles de gat.

Ens llevem d'hora per arribar aviat al peu de la via. Al refugi tothom està actiu, el dia és magnífic, però nosaltres, com un presagi del que passaria

després, ens comencem a retardar involuntàriament.

A les nou ens posem en marxa, al refugi es queden la Rosa, la Marta i l'Ariadna. Ens dirigim al peu de l'Anglada-Guillamon, una via d'uns 500 m a la cara nord del Pollegó Superior. El camí fins al peu de la via és llarg i no molt fàcil de seguir, ens equivoquem i perdem força temps. Finalment arribem al peu de la via, ens canviem i preparam les cordes: en una el Toni,

La via directa Anglada-Guillamon al Calderer, Pedraforca.
Foto: Toni Castelló

Via Anglada-Guillamon. 2ª reunió, el Joan assegura el company de cordada.
Foto: Toni Castelló

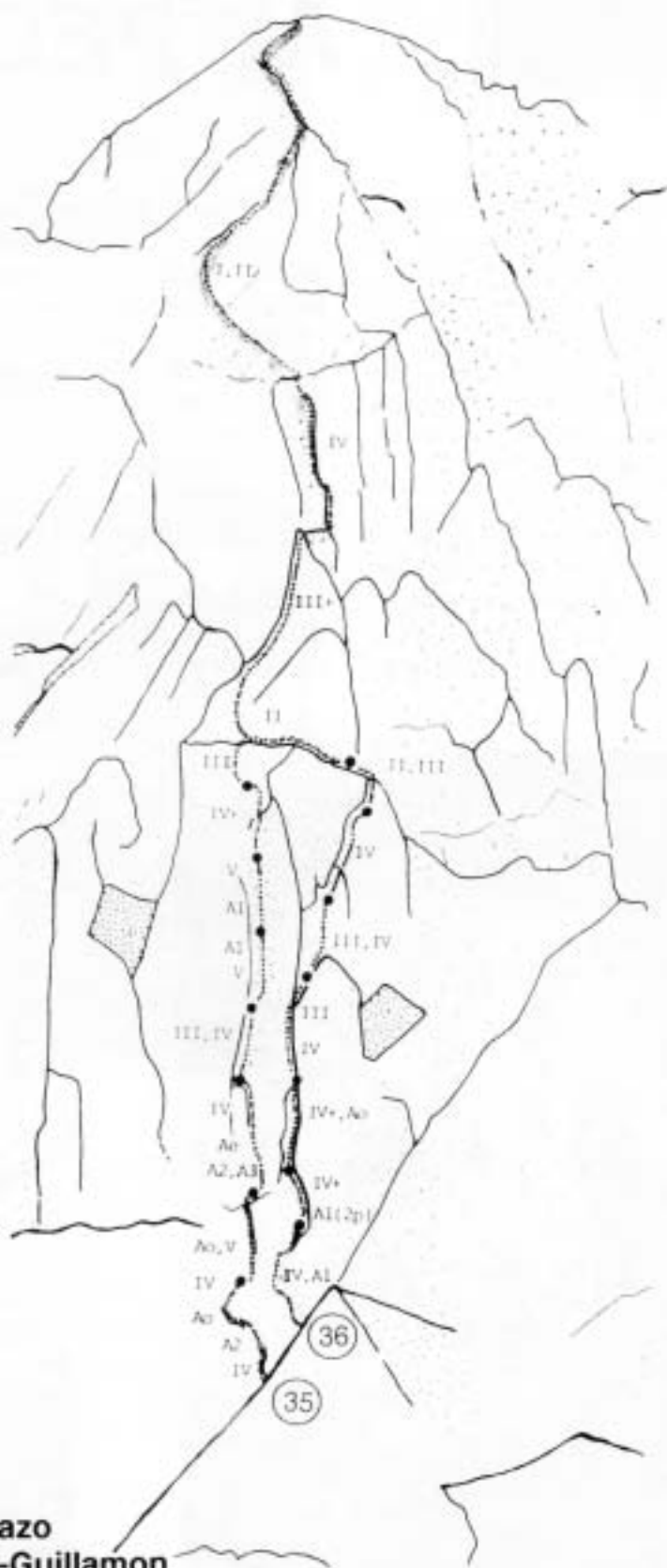
PEDRAFORCA-EL CALDERER

VIA: DIRECTA ANGLADA-GUILLAMON

1ª ascensió: J.M. Anglada
F. Guillamon
12-7-58
Dificultat: MD Inf.
Longitud: 500 m

Ascensió realitzada
pel G.E.A.M. de
l'A.E. TALAIA
el 20 agost 1994
per: Toni Castelló
Teresa Sabrià
Xavier Perelló
Joan Rodríguez
Xavi Perera

Material utilitzat:
Friends
Tascons

- 35 Via: Columna de Picazo
36 Via: Directa Anglada-Guillamon

Resseña extreta del llibre PEDRAFORCA-GUIA DE ESCALADAS de Joan Jover Garcia- Colecció AETOS 1

Entrada a la Vía Anglada-Guillemón: "Tombada pal lado que no mola". Foto: Toni Castello

Panoràmica de la cara nord del Pedraforca. Foto: Toni Castello

Via Anglada-Gullamon. El penúltim llarg del dedre. Foto: Toni Castelló

la Teresa i jo; el Joan i el Xavi en l'altre, i finalment ens disposem a iniciar l'escalada.

L'entrada a la via és la part més dura i difícil. El primer llarg té algun pas amb estreps i els passos en lliure no es queden curts, els "seguros" fan por, però la roca s'aguanta bé. Sortint de la primera reunió (que en realitat crec que és la segona), hi ha un pas força dur, sort en tinc dels consells i crits d'ànim, si no, no pujo.

Des de la segona reunió s'endevina el que ens queda per endavant: un conjunt de xemeneies i de plaques on la roca no

es veu molt sòlida. Un cop superats aquests trams, en sortir de la primera xemeneia la via canvia totalment, la roca és cada cop més descomposta i la via menys equipada, això sí, la dificultat disminueix.

A partir d'aquest moment, l'ús de tascons i "friends" és imprescindible; l'experiència del Toni l'ajuda a muntar unes reunions increïbles. La vista des de la quarta reunió és impressionant: un pati magnífic, la serra del Cadí davant nostre... Meravellós!

Sortint de la cinquena reunió, el Toni ha de desgrimpar uns deu metres, la pel·lícula feia

tallar la respiració, callats miràvem el Toni i ens preguntàvem si el "friend" aguantaria. Des de la cinquena reunió, queden tres llargs amb passos d'una certa dificultat, però a la vegada molt macos; el primer en una xemeneia força estreta, el segon resseguint una fissura i el tercer en un tram on la roca era extremadament descomposta. El Toni, que veia que la possibilitat que ens cantessin les puputs eren cada cop més evidents, feia tirades llarguíssimes, fins que la corda deia prou. Però això no va ser suficient per evitar que esclàssim amb força retard.

Es pot dir que a la vuitena reunió s'acaba la via, els trams que queden fins al cim són molt fàcils, nosaltres però, com que anàvem amb retard decidim flanquejar a l'esquerra per baixar pels ràpels del "Gat".

Si la vista des de la quarta reunió era meravellosa, des de la carena del cim és increïble: una vista indescriptible a banda i banda del Pedraforca. Recupereu una mica les forces i sense perdre temps preparem els ràpels que ens condueixen a la gran tartera. Desgrimpem il·luminats per una preciosa lluna plena fins a l'entrada del bosc on ens esperen els companys imitant el cant de les puputs.

Una mica cansats després de més de dotze hores d'esforç a la muntanya, arribem al refugi. Un bon sopar dona pas a una estona de reflexió en la qual recordes les noves sensacions i emocions viscudes.

Xavier Perelló

.....

LA VALL DE CARDÓ

26ª SORTIDA "CONEGUEM CATALUNYA"

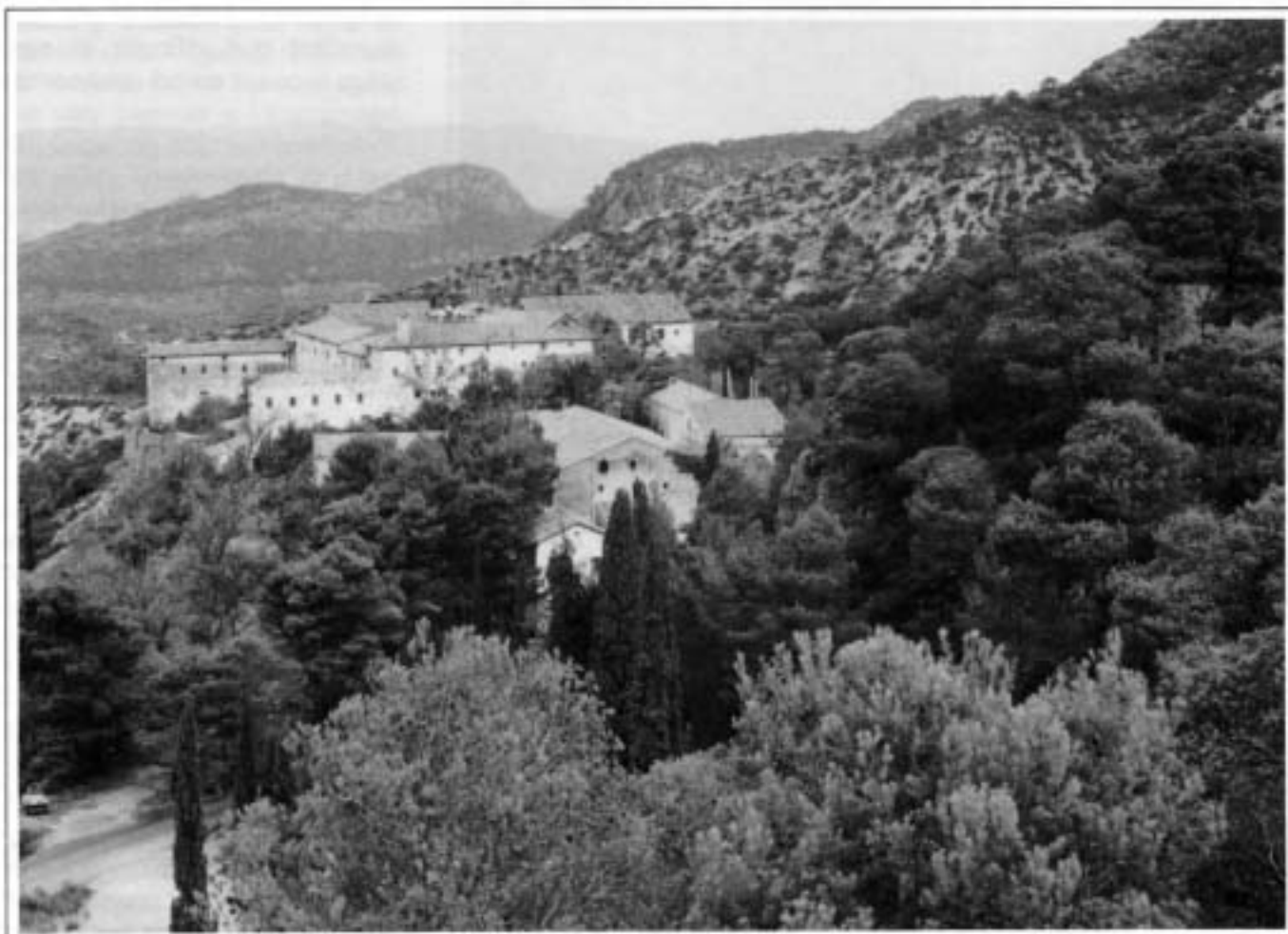
La Serra de Cardó aplega uns paratges de gran bellesa ben coneguts pels excursionistes del Camp de Tarragona, amb itineraris recollits pels insignes excursionistes Josep Iglésies i Joaquim Santasusagna. Així, doncs, escollir la Vall de Cardó per a aquesta 26a sortida del Cicle "Coneguem Catalunya" no ha estat difícil, i menys si hi afegim el fet particular que s'hagi lliurat dels darrers focs devastadors. Anar-la a preparar ja ha estat un xic més complicat,

per bé que el propòsit ja venia d'uns quants anys enrere.

La vall secular de Cardó hostatja als volts del monestir un bon nombre d'ermites avui dia arruinades més per la deixadesa que per la ignomínia, però que confereixen al paisatge un mosaic espurnejat per la vivència d'una època ja passada on es desenvolupà una intensa activitat humana. El lloc és avui dia més conegut per l'aigua abundosa -un bé inestimable

que una empresa ha aconseguit comercialitzar- que pels vestigis històrics i àdhuc paisatgístics.

Efectivament, Rasquera, el nucli des d'on s'accedeix a l'antic cenobi i al reconegut balneari, ha quedat desassistit de qualsevol promoció turística. L'actual indústria que embotella l'aigua ocupa molt poc personal. Hom s'adona de la riquesa i l'esplendor aconseguits en altres èpoques i es lamenta de la deixadesa actual de l'indret. Els

Balneari i Santuari de Cardó. Foto: Antoni Sagana

L'ermita de "la Columna". Foto: Antoni Sagarra

Una aturada a la font de Sant Simeó. Foto: Antoni Sagarra

nou quilòmetres de la carretera que hi menen ja en són un bon presagi; els revolts se succeeixen inexorablement obrint a l'encuriosit espectador noves i immenses perspectives d'aquestes terres de la Ribera d'Ebre, sovint massa desconegudes dins el limitat món excursionista.

L'itinerari que vàrem seguir el propassat dia 12 d'octubre s'inicia en el recollit entorn del balneari (512 m), que domina la gran i bellíssima vall de Domenge, per una pista ascendent en direcció a migdia. Hom s'adona ben seguit de les ermites assentades en el faldar de la muntanya oposada -Santa Agnès i Sant Simeó-, en un marc magnífic de roques disseminades que despunten sobre la boscúria. L'aixopluc de la font de Sant Simeó i el replà que el voreja serveixen d'estada per esmorzar a la quarantena d'excursionistes que s'hi congreguen; l'aigua hi és tan abundant que dificulta el pas sobre el cenyit corriol ascendent.

Fem marrada per apropar-nos a la reconeguda ermita de "la Columna", en clara referència a Sant Simeó ja que hom ha caracteritzat el seu assentament sobre una agulla rocosa, fet que li dona un singular aspecte. La visita és força plaent; l'accés per una escala ens mena a l'interior del recinte, que serva una part de la falsa volta de mig punt i l'altar adossat en el presbiteri. Una obertura facilita la sortida a una reduïda eixida des d'on es cospa una vista magnífica de la vall i de les dependències del balneari.

Retornem al vell camí de carro que ens menaria fins a Ti-venys, ben empedrat a trams i amb faixes laterals. Poca estona després fem dues marrades a la dreta per observar novament el paisatge i per visitar les restes

Fots al cim de la Creu de Santos (941 m), punt culminant de l'itinerari. Foto: Antoni Sagarra

La colla de caminaires al voltant del característic monoli conegut com "el Martell". Foto: Antoni Sagarra

Un reagrupament al bosc prop de la font de l'Oliver. Foto: Antoni Sagarra

Una panoràmica de la Portella. Foto: Antoni Sagarra

de l'ermita de Sant Joan, respectivament.

Quan deixem el camí per emprendre un corriol més pujador, la vegetació esdevé més espessa: alzines barrejades amb magnífics exemplars de pi blanc i algun arboç de proporció arbòria. La font de l'Oliver (770 m) s'emplaça en un paratge idíl·lic vorejat de pins i alzines.

Al cap de poc la vista s'obre per contemplar la Portella de la Serra de la Paret, que es reflecteix com una seca

destralada en un tronc ajagut. A la fi, l'emboscacat corriol remunta decidit fins al Portallet (890 m) i d'aquí, en poca estona, assolim la Creu de Santos (941 m), el punt més enlairat de la serra i objectiu principal de l'excursió. Des d'aquí hom podria abastar un dilatat panorama, però per dissort hem ensopagat un dia poc afortunat i la boira, que hi domina abastament en aquesta hora, ens priva de l'anhelat panorama. Malgrat tot, un cop agrupats dalt de la punta rocallosa, l'ambient és distès i engrescador.

Retornem pel mateix itinerari durant un quart aproximadament per emprendre un altre corriol de Petit Recorregut força entretingut i canviant a fi d'apropar-nos a la capçalera del barranc de la Columna. Una altra marrada ens mena a una roca singular anomenada el Martell i que nosaltres havíem rebatejat amb el nom de Dino, en clara referència al món dels sauris. Des d'aquí el cop de vista té un gran impacte sobre la comarca.

Davallem pel llit de la vall on es dibuixa un senderó dins l'encant embaumador de la massa vegetal. Després de reconèixer les ermites de Sant Roc i de Sant Josep, fem cap al punt de partida havent aconseguit l'horari previst de 3 h 27' i una altra hora de temps de descans. Un bonic itinerari que l'excursionista sabrà guardar en la memòria de les agradables vivències viscudes a la muntanya; amb aquesta il·lusió la varem preparar i amb aquest resultat hem aconseguit la finalitat.

Els acompanyants que sempre representen l'altra opció excursionista visitaren en aquesta ocasió el poble i castell de Miravet, un centre de ceràmica popular i el mateix poble de Rasquera, on pogueren proveir-se dels reconeguts pastissos. Després del dinar de germanor en el local més apte d'aquest poble, emprenguérem el viatge de retorn cap a Vilanova on arribàrem a una hora força prudent.

Antoni Sagarra i Mas

.....

L'ESPELEO? PERO ... SI ES MOLT FACIL! Un resum del nostre curset

Nosaltres érem uns nois amb una vida molt rutinària i monòtona, però un bon dia, passant per la Talaia, ens vam parar a llegir un cartell que parlava sobre el curset d'espeleologia. Sense dubtar-ho ens vam apuntar, i això va canviar el ritme quotidià de les nostres vides. El dia que vam prendre la decisió començaven les classes i vàrem arribar just pels pèls. En els dos primers dies ens van omplir el cap de

noms i conceptes que ens van marejar. Nosaltres seguíem fent vida normal, anar a escola, sortir amb els amics, etc. Però poc a poc l'espeleologia va anar entrant en les nostres vides.

I l'hora de la veritat va arribar: vam anar a la nostra primera sortida, a dos quarts de quatre de la tarda (que en teoria havien de ser les tres) vam sortir cap a les parets de Sant Pere de Ribes. Nosaltres anàvem amb el

cotxe del Salva, acompanyats de l'Eva. Des d'un primer moment vam riure quan ens van assenyalar les parets, que des del punt de vista d'un "novato" allò era massa alt per pujar-ho en un dia. Vam aparcar els cotxes i vam començar a pujar. Com que sortíem poc a la muntanya, el camí va ser un infern (un infern de deu minutets), però a la fi vam arribar a la minúscula clariana. Mentre ens col·locàvem el

Campràs. Monitors / consellers. Foto: Stephen

material (si més no ho intentàvem), vam tenir ganes de tornar a l'anterior infern. Entre bromes i riallades vam perdre la por, almenys tractàvem de dissimular-la. Poc a poc ens anaven cridant. Mentrestant, esperàvem sentir el nostre nom amb una forta tremolor a les cames i amb l'adrenalina a punt de vessar-se. Malgrat tot teníem ganes de pujar. La pujada es va fer lenta i pesada però divertida (malgrat tot); un cop a dalt i mirant el terra, ens vam ajupir sobre el monitor i afalagant-lo com un déu li vam demanar clemència, pietat, misericòrdia, però res, vam baixar amb aquell "cacharro". Un cop a baix, vam bavejar el terra a petons i va arribar l'hora de marxar al voltant de les sis o les set de la tarda, ansiosos de "civilització".

L'endemà vam quedar a l'edifici de la Talaia a les vuit del matí, que ja són ganes, per sortir (quasi per tradició) a dos quarts de nou. Un cop a les parets (no deixem anar tot el rotllo de l'infern), la pujada va ser més curta i a la baixada cada cop pregàvem menys. En total vam pujar i baixar unes quatre vegades. A l'hora de dinar (si serem de poble): Bocates! Com podem tenir la patètica idea de portar bocates? Va ser aleshores quan vam entendre que haviem d'aprendre moltes coses.

El dimarts i el dijous vam tenir dues classes teòriques més, en les quals ja ho vèiem tot més clar. Vam planificar la sortida del cap de setmana i

vam tornar a casa.

La segona setmana vam anar al Garraf a fer els nostres primers avencs. Només arribar i, tot i que estava plovisquejant, ens vam posar el material i vam començar a caminar cap a la boca de l'avenc de l'Averdó. De bon principi vam tenir un petit gran problema amb el passamà d'accés. Després la resta va ser

Parets prop de Can Lloses. Els cunyatistes en pràctica de descens. Foto: Stephen Greenwood

més tranquil·la i per ser el primer cop que érem en un lloc així ho vam trobar preciós. La cavitat era quasi morta, però per sort hi havien encara moltes formacions. En sortir ja era fosc i vam anar cap a una clariana, on vam acampar. Vam sopar i unes hores més tard vam anar a dormir. De bon matí ens vam llevar i vam anar a veure el pont de l'arcada gran. Després de

plegar les tendes, vam anar cap a l'avenc dels Esquirols. Al principi del ràpel tot va anar molt bé, però quan vam arribar al "Cony de la verge" vam passar molta por; al final, però, vam passar amb facilitat. Després d'un aeri d'uns quinze metres, vam arribar al nostre primer pas estret. Quan l'Adolfo ens va assenyalar l'esquerda per on haviem de passar, ens vam posar a riure, però en veure gent a dins ens vam cagar en tots els déus de la mitologia grega (que no són pocs). Ens vam tranquil·litzar i amb una mica d'esforç i de sofriment vam poder passar. Llavors vam veure el principi del pou, de 40 metres. Els més petits no ho vam fer i vam tornar cap a dalt. Després d'un parell d'hores o potser quatre, vam arribar a dalt; vam dinar i vam tornar a casa nostra. "Hogar, dulce hogar..."

Per no trencar el costum d'aquells últims dies, el dimarts i el dijous vam anar a les classes de teòrica on també vam preparar la sortida del cap de setmana.

La tercera setmana, per decisió dels monitors, vam anar a fer dues precioses

cavitats: l'avenc del Llamp i l'avenc de l'Asensio, situats al final del massís del Garraf. Com en la setmana passada, ens vam col·locar el material i de seguida vam començar a tirar cap a l'avenc del Llamp. Anàvem dividits en dos grups, nosaltres i els grans. Nosaltres anàvem amb quatre monitors, el Salva, l'Isidre, el Jordi (Mago) i la Laura (la qual ja té permís per agafar

cordes de la Talaia). La cavitat va ser una de les millors pels passos entre blocs i els ràpels estrets. En arribar a baix, ens vam trobar amb un final molt petit, que ens va desil·lusionar. L'Isidre mentre sortia d'un forat lateral es va fer un tall al dit (quatre punts) i jo, el Dani, em vaig posar nerviós dintre i em van venir ganes de vomitar. Però amb la psicologia de l'Isidre em vaig calmar i vaig arribar a dalt, així com els meus companys. Vàrem sortir just a temps per començar a sopar un dels nostres sopars ple de parides: "sopinstants" i alguna truita de patates o altra. A l'hora de dormir vam plantar les tendes malgrat que fèiem bivac. L'endemà ens vam llevar a les tantes per culpa del dormilega del Joan. Vam haver d'esmorzar a corre-cuita per poder estar a la boca a temps, i amb l'equip posat vam arribar a l'avenc de l'Asensio. Després d'una boca d'entrada molt difícil vam començar a davallar fins que vam arribar a la rampa de les pedres on els "topis" queien indiscriminadament. Vam arribar a baix i passada una estona vam començar a anar cap a dalt. Quan, després d'una dura hora de pujada, vam veure la sortida vam tenir una gran alegria. Vàrem sortir justets per fer un dinar tard i després de comentar el cap de setmana vam marxar cap a Vilanova.

Ara ja, com per costum, vam anar a les corresponents classes teòriques en les quals vam portar les cordes netíssimes i plegades a la perfecció.

La quarta setmana vam anar als Pirineus a fer la nostra primera cova, la Fou de Bor. Després de tres o quatre hores de cotxe vam arribar a un poble on aparcàrem els cotxes per anar cap al refugi. La pujada al refugi va durar una mitja hora i es va fer molt llarga perquè tot era fosc. Vam arribar al refugi, on vam sopar, jugar a cartes i a tennis taula abans d'anar a dormir pel voltant de les dues.

Nosaltres, tots decidits a "patejar-nos" la cova, ens vam desil·lusionar en veure el sífó ple fins a dalt; no s'hi podia passar, però a part que ens vam perdre la galeria més maca de la cova ens ho vam passar molt bé fent la resta. En acabar vam tornar a Bor on vam dinar i agafar els cotxes definitivament cap a casa.

Aquesta setmana, per sort, no hi havia ni classe ni corda.

El monitor Joan Rodríguez a l'avenc del Llamp. Foto: Stephen Greenwood

L'endemà al matí vam tornar a baixar pel camí i a la meitat la dona de l'Isidre es va esquinçar el tornell. L'Isidre la va portar a l'hospital mentre que nosaltres vam anar amb cotxe fins a Bor, el poble que dona nom a la cova. Ens vam canviar i vam anar fins a la boca. Un cop dins vam anar caminant per un seguit de galeries plenes de formacions que mai havíem vist en tanta quantitat dins els avencs.

Ja era l'última setmana i vam anar a Sant Llorenç del Munt. Un cop allà vam haver d'esperar l'Steef, l'Edgar i el Xavi, que s'havien perdut per un descuit. Un cop vam estar tots units, vam començar a pujar cap a la bauma i, després de dues hores de camí, hi vam arribar. Vam sopar sobre les pedres i la majoria vam dormir dins la bauma. Al matí ens vam dividir, un altre cop els de sempre (les joves promeses i els avis). Els joves vam anar a l'avenc del Llest i els grans van anar a l'avenc de l'Espluga. L'avenc del Llest era una escletxa molt gran amb un pou molt petit i una sala gegant, la més gran del massís, i després entre un laberint de blocs i més blocs que ens van

portar fins a la profunditat de -53 m. La pujada no va ser gaire complicada i en poc temps vàrem sortir. Ens vam canviar i vam baixar als cotxes per dinar, i unes quantes hores més tard vam tornar a la Talaia, tots tristos perquè havia estat l'última sortida.

**Dani Dombrowski Marcos
i Aritz Alvarez**

Crònica del "cotarro" talaienc

EL "CULEBRON" DEL LOCAL SOCIAL

No, no es tracta de cap embolic sentimental entre socis nostres, però la veritat és que la qüestió del local social s'assembla a aquests "culebrons" dramàtics amb què ens obsequien els mitjans de comunicació.

Quan ja semblava que tot estava conforme i després de diversos ajornaments i a continuació de l'Assemblea que autoritzava la Junta a la compra del local, quan érem a punt de firmar els documents en una reunió amb el Patronat de l'Hospital, un dels veïns no féu efectiu l'import previst perquè es pensava que només era una reunió prèvia, i així, doncs, la signatura quedà penjada fins a nou avis. Mentrestant un nou canvi en la titularitat del magatzem del c. Sant Pere ha provocat una nova disputa entre veïns i el Patronat i fins i tot sembla que si no es soluciona en els termes previstos pensen utilitzar la via judicial. Per sort, la Talaia resta al marge d'aquestes discussions, però mentrestant encara no tenim el local de propietat. Quina paciència s'ha de tenir!

Esperem que a començament d'any ens convoquin de nou per signar, tot i que caldrà saber si els termes contractuals són els que ens interessin. No patiu, en la propera revista us oferirem un nou capítol del "culebron".

LA PLUJA ENS FA LA GUITZA A L'APLEC DE LA MASIA CABANYES

Tant i tant va ploure que no hi hagué més remei que sus-

pendre l'Aplec. Consternats, empenyats, mullats i alguna cosa més, els membres de l'organització es passejaren amb els paraigües suplicant als déus de les pluges que fessin parar aquell aiguat. Però res de res.

Cal dir, però, que només els esforços ciclistes de les BTT realitzaren la prova prevista, encara que no cal que us expliquem quin era el seu aspecte a l'arribada. Mentrestant anàvem desnonant la cobla de sardanes, les colles de castellers i el grup d'animació de la tarda, així com el conferenciant, i tancàvem tota l'activitat complementària. Alguns havien resistit esperant que s'aclarís, com ara els atletes del cross, i mentrestant alguns vehicles s'acostaven a la masia a veure si es feia alguna cosa. Fins i tot el tinent d'alcalde pujà a comprovar com acabava la qüestió.

Definitivament, cap a mitja dia la pluja va parar, però amb tot suspès, el lloc mullat i el cel núvol a punt de tornar-hi, la gent va quedar-se a casa seva. Només els 60 inscrits a una de les paelles previstes van plegar les andròmines i en comptes de fer-la al recinte de l'Aplec es varen traslladar al pati del local social, cuinant-la amb fogonets de butà. Almenys això compensà les nombroses pèrdues de la fallida de l'Aplec.

Això sí, l'any vinent estem segurs que no plourà. Us hi esperem!

CONDOLENÇA

Com a conseqüència d'una seriosa malaltia que se li agreujà

en els darrers dies, el proposat dia 9 de desembre ens va deixar per sempre Antoni Sagarra i Mateu, pare del nostre bon amic i col·laborador de la Revista i alhora sots-president de l'Entitat, Antoni Sagarra i Mas.

Des d'aquestes pàgines li fem arribar a ell i a tota la família -gairebé tots talaiencs de primera línia- la nostra més sentida condolença.

III COMPETICIO CUTRE-SOCIAL D'ESCALADA

El 22 d'octubre, a la tarda-vespre, i organitzat com sempre pels nostres dinàmics escaladors del G.E.A.M., va tenir lloc al nostre rocòdrom privat del pati del local la III Competició Cutre-Social d'Escalada. No cal dir que va resultar un èxit de joventut i fins i tot amb la filmació per part del Canal Blau TV d'algunes seqüències de la filmació.

Després de diverses eliminatòries, la classificació va quedar de la següent manera:

Categoria A:

Campió:	Angel González
Sotscampió:	Jaume Soler

Categoria B:

Campió:	David Alba
Sotscampió:	Joan Rodríguez

Categoria C:

Campió:	Eugeni Molero
Sotscampió:	Marta Castelló

La nostra enhorabona a tots i que els ànims continuïn sempre tan enlairats!

Crònica del "cotarro" talaienc

EL ROCODROM DEL PAVELLO D'ESPORTS JA ESTÀ MUNTAT

Els nostres escaladors estan d'enhorabona. Finalment i després de molts ajornaments i inconvenients sorgits, el rocòdrom situat al gimnàs del Pavelló d'Esports de la Plaça de les Casernes gairebé ja està muntat en la seva meitat, i un munt de plaques de fibres i resines especials configuren els desploms, arestes, sostres i altres ressaltos que faran d'aquest MAE (Mur Artificial d'Escalada) el paradís dels afeccionats a aquest esport.

Cal felicitar-nos per assolir aquesta instal·lació, que s'ha cobert econòmicament gràcies a la col·laboració de l'Ajuntament i el Servei d'Esports de la Diputació de Barcelona. El G.E.A.M., que serà responsable del seu funcionament, espera la seva inauguració, que es preveu a començaments del 1995.

JORNADES D'INTRODUCCIÓ A LES ACTIVITATS DE MUNTANYA

Recollint inquietuds comunes, tant per part de la junta directiva com per un sector de jovent del G.E.A.M. i del G.E.T., s'ha constituït una comissió a la qual s'han afegit les altres seccions i alguns membres de junta, a fi d'oferir al jovent vilanoví unes Jornades d'Introducció a les Activitats de Muntanya, alhora que es pensa realitzar una campanya de difusió de les nostres activitats mitjançant alguns impactes publicitaris en els llocs més adequats.

L'objectiu principal és demostrar a la gent de la nostra vila i comarca, especialment d'edats compreses entre els 16 i 30 anys (i més grans si convé),

que aquestes activitats anomenades com esport d'aventura -i que actualment estan tan de moda- es practiquen habitualment i des de fa molts anys a la nostra entitat, i que l'experiència, especialització i disposició al foment d'aquests esports -sense cap ànim de lucre- fan que venint amb nosaltres resulti molt més segura i econòmica la pràctica habitual d'aquests esports.

Aquesta iniciativa vol donar a conèixer el ventall de possibilitats i avantatges que la Talaia ofereix. Sense seguir la intenció formativa d'un curs, seguiria una mica l'estructura d'aquest però prescindint de les teòriques i organitzant una sèrie de sortides, de forma que els participants a les Jornades puguin provar totes i cadascuna de les activitats que es desenvolupen a l'entitat. Us anirem informant a mesura que aquest programa de formació es posi en funcionament.

I ARA, UNA DE BOMBERS!

No va de xanxa, no, l'encapçalament de la notícia té el seu fonament. Resulta que un dels nostres més joves i intrèpids esgarrapa-parets del GEAM ja és oficialment bomber. Fa pocs dies ho celebrava tota la colla al bar a bombo i platerets. El Jaume Solé ja és bomber! Bé, doncs, la més cordial felicitació i enhorabona tant a nivell particular com a nivell social d'entitat. Perquè penseu que no ens anirà gens malament tenir un bomber a casa si algun dia hi ha una emergència. I a més, si ens cal un assessorament o alguna idea genial ja sabrem ara a qui acudir.

dir. No diuen allò de "tenir idees de bomber"?

UN BREU REPAS A LES ACTIVITATS DELS DIVENDRES

Passat l'estiu i la seva escassa activitat, s'inaugurava la tanda dels divendres culturals el dia 30 de setembre amb l'**Exposició commemorativa dels 10 Anys de GR's**, una exposició esperada i gratament rebuda pels nombrosos senderistes que obrien amb aquesta una sèrie d'activitats per commemorar els 10 anys que porten trotant per la nostra variada geografia. (Després vindrien una pujada col·lectiva a l'emblemàtic Pedraforca i un sopar, molt animat i emotiu a Can Gatell). El divendres següent dia 7 d'octubre teníem entre nosaltres el nostre "home del temps" local, en Josep Miró, que ens parlà d'aspectes tan interessants i poc tractats a casa nostra com són els de la **meteorologia de la comarca**. El divendres dia 14, la Rosa Carbonell inaugurava, amb èxit rotund, una **exposició de Pintures i Notes de Bellprat** que va fer les delícies de tots els presents a l'acte del 'vernissatge' i de tots aquells que seguien acudint durant la resta de dies que va durar l'exposició. I sense deixar la vena artística i pictòrica, el 21 d'octubre es va fer una conferència que sota el títol: **"Últimes tendències en les tècniques de caracterització d'obres pictòriques"** donà la Nati Salvadó, jove conferenciant i professora de la Universitat Politècnica de Barcelona que ens parlà dels diferents mètodes per analitzar obres d'art, en especial les pintures. A través de diapositives es pogueren veure

Crònica del "cotarro" talaienc

les diferents fases d'estudi i les tècniques emprades. Aquests són uns coneixements molt necessaris per als restauradors ja que aporten dades sobre els elements pictòrics de les obres i del seu estat de conservació, i també per als historiadors d'art com a eina important en la datació i verificació de la paternitat d'una peça. I el darrer divendres d'octubre en Salvador Butí encetava la primera d'una sèrie d'interessantíssimes xerrades sobre la seva recent estada a Jordània i Síria. La del dia 28 anava dedicada íntegrament a **Petra: Un petit recorregut per Jordània**. No cal dir-vos que a la sala aquell dia no hi cabia ni una agulla de les més fines...

El divendres 4 de novembre era la pintora vilanovina Francesca Calaf la que inaugurava una **Exposició de ceres i acrílics titulada "Apunts de Festa Major"**, una mostra que aplegava una trentena d'obres on la festa, el foc i el bestiar popular de la nostra ciutat i comarca penedesenca eren els temes principals. El divendres següent, dia 11, una colla de senderistes ens mostraven un bon nombre de diapositives del seu recorregut pels **Camins de la Bretanya francesa**. El dia 18 venia la segona xerrada anunciada i primera part dedicada a Síria a càrrec de Salvador Butí, **Síria (1): "A través de la seva història i la seva cultura"**, amb el mateix èxit de públic que la primera. I tancava el mes una xerrada, el dia 25, a càrrec de Jalil Jalalí sota el nom de **"Una aproximació al món de l'Islam"**, xerrada acompanyada de la mostra d'una quantitat de ma-

peçes i fotografies i on no hi va faltar l'exhibició d'alguns elements artístics molt característics de la cultura iraniana.

El desembre va ser dens i variat. El divendres dia 2, uns amics de la Talaia i membres actius al mateix temps de les Joventuts Nacionalistes de Catalunya ens portaven al local dos representants de la Generalitat en una Taula Rodona per parlar del candent tema dels INCENDIS al nostre país; hi parlà el Cap de Bombers de la Generalitat i el Sr. Canyameres, representant del departament d'Agricultura. Actuava de moderador Josep A. Herrera, biòleg conegut sobretot en l'àmbit de l'Institut d'Estudis Penedesencs. Hi va haver molta participació i intervenció per part del públic que van "fustigar" amb preguntes i algunes recriminacions els ponents. I és que el tema s'ho valia! El dia 9, l'il·lusionat amic i company de caminades Joan Gómez Robert inaugurava una exposició amb una vasta mostra d'aquarel·les **d'Indrets de la nostra comarca**. No hi va faltar la copeta de xampany i l'entusiasme sincer de molts amics i coneguts de l'artista que van omplir la sala, expectadors ansiosos de l'art-ho confessem, recentment descobert per nosaltres) del Joan Gómez. Abans el local ja s'havia omplert amb un nombrós i heterogeni públic interessat pel Col·loqui-Debat (acte no anunciat prèviament en la circular perquè de fet no l'organitzava la Talaia directament) de membres de l'**Associació de Llengua Nacional** sobre el suggerent títol: **Cal defensar la llengua catalana?** Hi parlaren figures tan destacades com M.

LLuïsa Pazos, llicenciada en Filologia Romànica i Catalana i membre fundadora i presidenta de l'Associació; Carles Castellanos, professor de la Universitat Autònoma de Bellaterra i membre del Seminari de Sociolingüística de Barcelona, i l'ex-senador per Girona Francesc Ferrer, de paraula fàcil i amena, autor de centenars d'articles en defensa de la llengua catalana i de la seva plena normalització; en féu de moderadora la nostra consòcia Angels Parés. Hi va haver en tot moment un ambient molt receptiu i entusiasta, malgrat que l'hora avançada de l'acte, les 7 de la tarda, i el fet d'escaure's entre el llarg pont de la Constitució, va determinar que molta gent que ho hagués volgut no hi pogués estar present. El dia 16 la sala es tornava a omplir esperant les vistes singulars del **Kilimanjaro: el sostre d'Àfrica**, amb la xerrada d'un col·lega del C.E. Penedès, Cèsar Rodríguez. I acabàvem els divendres del trimestre amb la ja tradicional a casa nostra celebració de Nadal: repartiment de medalles als que complien 25 anys de socis, 'semonet' del nostre presi, torrons i xampany a dojo... i Màgia! El nostre bon amic Oscar Martí va fer una vegada més de les seves i va aconseguir entretenir durant una bona estona el públic que abarrotava completament el local. El company Manel Vidal s'hi trobava tan bé entre aquelles arts malabars que fins i tot s'hi va dormir, ben adormit (com hi ha món!), aclofat i estirat entre dos respatllers de cadires, i feina hi va haver per a despertar-lo! Males llengües diuen que a hores d'ara encara va una mica "zombi" pel carrer! Tant de poder màgic té l'Oscar Martí?

Abadies occitanes (14) **SANT MICHEL DE GRANDMONT**

Probablement el títol genèric d'abadies occitanes no és el més adequat per encapçalar unes frases a l'entorn del priorat de Sant Michel de Grandmont si per abadia entenem un monestir manat per un abat. No obstant, en posar aquest nom genèric ens referim també als priorats i les cases monàstiques on una comunitat d'homes o dones vivien conjuntament sota unes normes dites Regla.

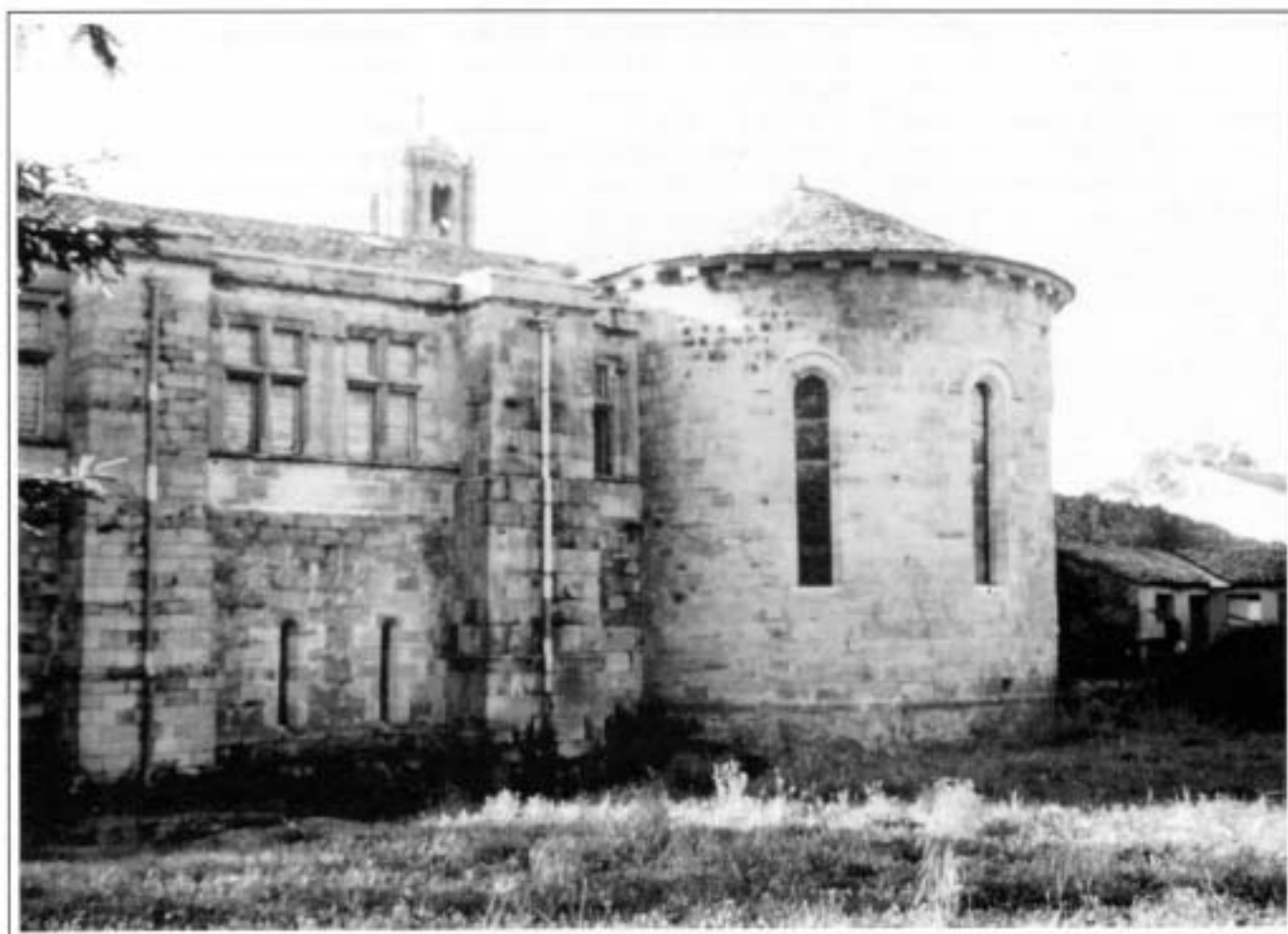
Aquesta reflexió és més necessària fer-la si tenim present que l'Orde dels Grandsmontans o Grandmontesos fou particularment

rebeca en tenir un abat en els seus cenobis. De fet, a tot estirar -i per imposició- van arribar a tenir un prior, que és una categoria inferior a l'abat i que la majoria de vegades el priorat reflecteix una casa sota el domini d'un prior i depenent d'una abadia sota el domini d'un abat.

La gran majoria de les abadies i priorats que coneixem amb una certa importància històrico-artística foren regits per la regla de Sant Benet, en les seves varietats de l'orde benedictí, cistercenc, cluniacenc. En segon terme trobem canòniques, agustinianes, cartoixes,

dominics, franciscans, etc. Però durant els segles XI, XII i XIII hi va haver una gran quantitat d'intents de fundació de nous ordes, la majoria dels quals van tenir una existència efímera. Calia només que un personatge amb carisma actués en un territori perquè de seguida es veiés rodejat d'adeptes que amb els anys fundaven un monestir si tenien la sort que algú amb diners pagués les despeses inicials, que no eren poques, tot penedint-se dels seus pecats.

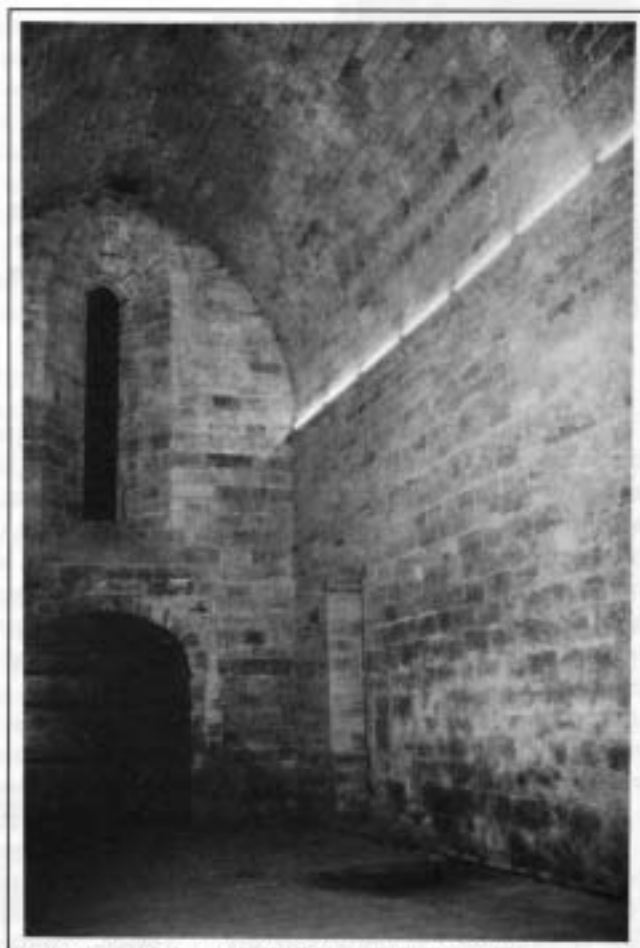
Alguns d'aquests il·luminats no van tenir sort i han quedat obli-

Abels del monestir de Sant Michel de Grandmont (Lemos). Foto: Salvador Buit

Exterior del claustre. Foto: Salvador Buti

Interior de l'església de Sant Michel de Grandmont. Foto: Salvador Buti

dats per les futures generacions, d'altres van utilitzar la seva força per unir-se al poder i créixer juntament amb l'església. Hi va haver qui acabà convertint-se en heretge segons la visió del bisbe local que per gelosia no veia amb bons ulls que els seus feligresos preferissin més el sant baró que la catedral. Alguns foren realment il·luminats i arrossegaren masses d'ingenus pagesos a veritables barbaritats.

Quasi tots aquests personatges pretenien retornar l'església a la pobresa inicial del cristianisme. Robert de Molesme, Francesc d'Assís en són uns clars exemples, i en ambdós casos reeixiren -no sense dificultats- i encara avui perduren els ordes que van fundar. Altres com els cartoixans, els celestins, els silvestrins, els camaldulencs, també en menys grau.

Un d'aquests personatges que va tenir sort a l'inici però que la seva obra es va quedar en el camí fou Sant Esteve de Thiers. Aquest home, occità de prop de Clermont a l'Alvèrnia, va entrar de jove en con-

tacte amb el monaquisme oriental a la Calàbria, sud de l'actual Itàlia, en aquella època dominada per Bizanci. Influit per ells va voler instaurar una comunitat on la pobresa i la no-submissió a cap poder excepte el diví fossin totals i on l'anacoretisme oriental hi tenia molt a veure.

El 1076 organitzà a Muret, a Alvèrnia, la primera comunitat i posteriorment tingué la sort de trobar un protector que li va permetre d'instal·lar-se a Grandmont, al Llemosí, on morí el 1124 i d'on sortí el nom de l'orde. Esteve de Liviac redactà la regla que s'expandí i arribà a disposar de més d'un centenar de cases.

La Regla fou una mica una compilació de la benedictina i de l'agustiniana, però extremadament rigorosa. Per exemple, els monestirs eren petits, màxim 12 monjos que en principi no eren sacerdots, ja que la majoria eren analfabets. L'extrema pobresa en què vivien feia que s'haguessin d'aconseguir l'aliment i que no posseïssin cap llibre ni res escrit. De fet estava

prohibida l'escriptura, que per ells representava un símbol de riquesa. No foren propietaris de res, ni dels seus monestirs, cosa que els provocà molts problemes ja que la magnanimitat d'un noble en la cessió de l'usdefruit d'una casa no pressuposa la del seu fill.

El silenci era total, excepte en els moments de reunió a la sala capitular i en els cants a l'església, el dejuni constant i molt dur i no acceptaven cap tipus de jerarquia, d'aquí la no existència d'abats en cap casa Grandmontesa. Van arribar a tal extrem que perquè en la construcció de les seves cases no hi hagués cap pedra més important que les altres, a les arcades i a les voltes no hi ha clau de volta, la qual cosa no deixa de ser curiosa i poc usual.

Al segle XIV, el papa Joan XXII va imposar la presència de priors; fou obligat a duplicar el nombre de monjos per casa i a reduir a la meitat aquesta.

La duresa de la regla, les

Dolmen prop de Sant Michel de Grandmont. Foto: Salvador Buit

pressions dels bisbes, la pobresa de les cases, féu que l'orde no sobrevisqués la revolució francesa (de fet fou suprimit el 1776). La renúncia de l'escriptura féu que la coneixença sobre ells sigui escassa i tot plegat ha contribuït al fet que siguin molt migrades les restes de les seves residències. Quasi inexplicablement, Sant Michel de Grandmont és el monestir millor conservat de tots.

El priorat de Sant Michel de Grandmont fou fundat al final del segle XII, afavorit per G. de Cazouls, que a l'època era bisbe de Lodeva, ciutat molt propera al lloc. La construcció de la part més important data de l'any 1200 i és d'un estil romànic evolucionat, d'una austeritat corpenedora.

Per a la seva fundació s'escolli un paratge excepcional, una balconada sobre la vall de l'Hérault (l'Erau) i afluents, amb amplis horitzons, al peu del gran altiplà de Larzac, un lloc que per les seves característiques ja fou ocupat en època neolítica. De fet la visita a

Sant Michel pot ser tan interessant pel monument arquitectònic com per les restes de dòlmens, menhirs i altres vestigis petris que abunden al seu entorn, construccions estratègicament situades amb unes intencions i simbolismes que se'ns escapen, tombes de l'època neolítica a la visigòtica, pedres amb estranyes formes i cultes a la fecunditat que fins fa poc -començaments de segle XX- encara practicaven els habitants dels voltants.

Pedres amb estranyes vibracions que encara avui es poden notar si hom està en condicions i predisposat a sentir-les. Cal aclarir, però, que a Le Bosc i Mas d'Alary, hi ha la mina d'urani a cel obert més important -amb molta diferència- de França i una de les més grans d'Europa. Pot tenir alguna relació això amb els estranys fenòmens que es produeixen?

Del conjunt d'edificis que formen el monestir, cal destacar l'església, d'una nau amb volta apuntada sense cap mena de decoració (si

exceptuem un fris llis que la ressegueix a l'inici) i d'unes finestres que l'aclareixen des de l'absis. Amb una sonoritat perfecta per al cant gregorià, d'una bellesa exquisida, ressaltada actualment per l'absència de qualsevol element, fins i tot d'altar.

El claustre, petit i auster, comunica amb la capella i les altres dependències com són la sala capitular i unes altres sales: menjadors i cuines; els dormitoris, al primer pis, no es poden veure ja que el conjunt és propietat privada i han reservat per a ús personal certes parts de l'edifici. Cal dir que al recinte hi ha un restaurant i una espècie d'hostatgeria.

De l'exterior, potser caldria ressaltar exclusivament l'absis, d'estil llombard, rodejat de restes arqueològiques, una espècie de cementiri neolític utilitzat en època romana i amb tombes visigòtiques i cristianes posteriors.

La visita a Sant Michel es pot fer en una jornada, encara que com

sempre recomanem de completar-la amb altres llocs d'especial interès. I tenint present la proximitat de l'altiplà de Larzac, seria obligada una passejada per la població templària de La Couverturade, contemplar l'espectacular cercle de Navacelles o, fins i tot, fer una visita a les caves de Roquefort per assaborir els seus famosos formatges.

Per arribar-hi hem d'agafar l'autopista fins a La Jonquera i continuar per la Catalana i posteriorment la Llenguadociana fins passat Besiers, a la sortida de St. Thibery, Pézenas, Millau. Posteriorment seguir en direcció a Millau, passant per Pézenas, que actualment es deixa per una carretera de circumvalació però que val la pena visitar, i continuar per la N-9 cap a Clermont l'Hérault i Lodeva, resseguint les obres de condicionament que han de convertir aquest itinerari en la via més ràpida de comunicació amb París i de la qual ja hi ha inaugurada una gran part de l'obra, entre la qual destaca el túnel de l'Escalette, que permet accedir a l'altiplà sense fer els innombrables

Tombes visigòtiques i medievals. Foto: Salvador Butí

revolts que fa uns anys marejaven tots els conductors.

Arribats a Lodeva (cal visitar la ciutat i la catedral), aconsellem d'entrar a la ciutat i posteriorment continuar per la D-153, amb indicacions a St. Michel de Grandmont, on s'arriba després d'uns 12 km per

una carretera amb excel·lents vistes sobre la ciutat de Lodeva. Aleshores cal desviar-se per un camí, ben senyalitzat, fins al pàrquing del monestir. Una advertència: les visites són exclusivament de tarda i duren ben bé dues hores.

Salvador Butí

Xurreria
Trifón ★
VILANOVA I LA GELTRU

ACTIVITAT ESPELEOLOGICA

2n semestre 1994

juliol

- dia 2 -Avenc Emili Sabater i Pràctiques exteriors a les parets de Sant Pere de Ribes (Garraf)
Isidre, Núria Belchi, Anna Ferrer, Raquel Alba, David, Edurne, Anna Belchi, Salva, Adolfo, Jessica, Perona
- dia 3 -Avenc de la Ferla (Garraf)
Eva i Mam
-Avenc del Bruc (Garraf)
Laura, Mago, Isaac i Eva
- dia 10 -Avenc Vallaric (Garraf)
Eva i Mam
- dia 11 -Avenc de la Ferla (Garraf)
Salva, Adolfo, Umbert, Isidre i Perona
- dia 17 -Avenc de l'Esquerrà (Via Rat-Penat) (Garraf)
Mam, Eva i Laura; Pere (la Gavarra)
- dia 23 -Avencs: Passant, Llamp i Penya-segat
Isidre, Núria, Raquel, Salva, Perona, Joan, Adolfo, Jaume, Umbert
- dia 24 -Avenc del Bruc (Garraf)
Isaac, Perona, Mam, Mia, Eva, Vicenç
- dia 31 -Avenc Castellsapera (Sant Llorenç de Munt)
Laura, Joan i Mago
-Avenc de l'Assensi (Garraf)
Isidre, Salva, Anna i Edurne

agost

- del 30 de juliol al 10 d'agost
PICS D'EUROPA
-Diversos avencs de la zona
Mia i Vicenç
- del 31 de juliol al 9 d'agost
PICS D'EUROPA
-Sistema Jitu (-1135 mp, 8022 mr), s'arriba a -600 mp aprox.
Mam (juntament amb gent de Sant Feliu, del Centre Puig Castellar i de la Federació Espanyola de Muntanya)
- dia 3 -Avenc Llabrics (Garraf)
Isidre i Eva
- dia 13 -Avenc de l'Assensi (Garraf)
Mam

- dia 16 -Avenc del Conill
Horta de Sant Joan
Salva, Anna i Núria
SANTANDER
-Sima Garmaciega (825 mp)
Laura i Pere Dot (la Gavarra)

- del 14 al 28
Isaba (Navarra)
-Illaminako Ateak (-1325 mp)
Pere Dot (la Gavarra), Mam, Mago

setembre

- dia 11 Benasque
-Integral de Alba (-513 mp)
Laura, Pere (la Gavarra), Fritz (Pedraforca), Mago i Joan
- dia 10 -Pràctiques a les parets de Sant Pere de Ribes (Garraf)
Salva, Anna, Juan M., Miriam, Núria, Adolfo, Jaume, Anna M. i Isaac
- dia 11 -Avenc Emili Sabater (Garraf)
Salva, Anna, Juan M., Miriam, Núria, Adolfo, Jaume, Anna M. i Isaac
- dia 18 -Avenc dels Esquirols (Ordal)
Laura, Eva i Pere Dot (la Gavarra)
-Avenc del Passant (Garraf)
Manuel Colorado, Merino i Kike
- dia 24 -Avenc de l'Averdó (Ordal)
Joan, Teresa i Mago
- dia 25 -Parets exteriors de Sant Pere de Ribes (Garraf)
Mago i Joan
-Avenc del Passant (Garraf)
Isidre, Jaume, Salva, Isaac, Anna, Núria i David
-Avenc de l'Esquerrà (Ordal)
Eva, Laura, Pere Dot (la Gavarra), Fritz (Pedraforca)

octubre

- dia 1 -Avenc dels Esquirols (Ordal)
Isidre, Mago i Salva
- dia 9 -Parets exteriors de Sant Pere de Ribes (Garraf)
Joan, David, Mago, Salva, Laura, Eva, Isaac, Jaume i Perona

- dia 15 -Avenc de l'Assensi (Garraf)
Mago, Salva, Joan i David
-Avenc de Campgras, Carol i altres
Mam i Eva
- dia 23 NAVARRA
-Pago-Mariko Leizea (-304 mp)
Laura, Pere Dot (la Gavarra) i amics, Eva i Mam
-Avenc de l'Espluga (St. Llorenç de Munt)
Mago, Joan, David, Salva, Umberto, Isaac i Jaume
- dia 25 MALLORCA
-Avenc Sa Campana
Umbert

novembre

- dies 12-13 **Curset d'Iniciació:**
-Pràctiques exteriors a les parets de Sant Pere de Ribes (Garraf)
Isidre, Joan, David, Eva, Salva, Mago, Isaac, Laure, Stephe, Edgar, Xavi, Lluís, Dani, Aritz i Mario
- dia 12 **Curset d'Iniciació:**
-Avenc de l'Averdó (Ordal)
Isidre, Joan, David, Eva, Salva, Mago, Isaac, Laura, Stephe, Edgar, Xavi, Lluís, Dani, Aritz i Mario
- dia 13 -Avenc dels Esquirols (Ordal)
Isidre, Joan, David, Eva, Salva, Mago, Isaac, Laura, Stephe, Edgar, Xavi, Lluís, Dani, Aritz i Mario

- dies 19-20 **Curset d'Iniciació:**
-Avencs: Assensi i Llamp
Isidre, Joan, David, Eva, Mago, Salva, Isaac, Edgar, Xavi, Lluís, Dani, Aritz, Stephe i Mario

- dia 27 **Curset d'Iniciació:**
CERDANYA
-Fou de Bor
Davi, Isaac, Isidre, Joan, Umberto, Salva, Mia, Mago, Edurne, Gonzalo, Edgar, Xavi, Lluís, Dani, Aritz i Stephe

desembre

- dia 4 **Curset d'Iniciació:**
Sant Llorenç de Munt
-Avencs de l'Espluga i Lles
Isidre, Joan, Mago, Salva, Adolfo, Mia, Laura, Anna, Edgar, Umberto, Xavi, Lluís, Dani, Aritz, Mario i Stephe
- dies 3 a 7 Conflent
-Avenc Pérez i altres
Mam i Mia
- dia 11 -Avenc Llabrics (Garraf)
Isidre, Edurne, Mario, Xavi, Edgar, Salva, Anna i Adolfo
- dia 18 -Avenc dels Tres (Garraf)
Salva, Isidre, Isaac, David, Xavi i Mago

**WIDION
MARCS, S.L.**

C/ Recreo, 58 • Tel. 814 45 42 • 0880 Vilanova i la Geltrú

- Enmarcatge de quadres
- Olis
- Aquarel·les
- Litografies

• Preus especials per a professionals

• Assessoria decorativa

EL PAISATGE ALS MUSEUS DE VILANOVA I LA GELTRÚ

Rafael Durancamps (*Sabadell 1891 - Barcelona 1979*)

Del pintor Durancamps hi ha tres petites obres, pintades a l'oli, al museu de la Geltrú. Una d'aquestes notes, la que porta per títol "pati", és clarament impressionista, de l'època en què l'artista fou deixeble de Joaquim Mir a Mollet. Aquesta nota porta la firma Duran Camps, que és com es deia originàriament l'artista.

Durancamps, després d'una primera etapa sota la influència de

la pintura de Mir, va fer el seu primer viatge a París l'any 1926. En aquesta ciutat, hi va residir llargues temporades i s'afirmà en la seva pintura tan realista. Aquest realisme tan personal el defensà públicament en moltes ocasions; també va publicar les seves reflexions sobre l'art en un llibre titulat "Durancamps", editat l'any 1973.

La seva primera exposició la va fer a Barcelona l'any 1917. Col·laborà activament en diferents

actes de l'exposició internacional de Barcelona de l'any 1929, sobretot en la decoració d'edificis del Poble Espanyol de Montjuïc. Durant la seva vida va exposar regularment a Barcelona i Madrid. També en els últims anys li han dedicat grans exposicions a Barcelona i Londres i fa pocs dies es va clausurar una exposició de les seves obres a Madrid.

Josep M. Also i Torrent

"Pati". Rafael Durancamps.

Vida i miracles d'uns senderistes empedreïts DE L'ANOIA AL BAIX CINCA MONESTIR DE SANTES CREUS- ALIO-NULLES

9ª etapa: MONESTIR DE SANTES CREUS-ALIO-NULLES;
16,040 km; 90 participants;
23 d'octubre de 1994

Després de l'angoixant, tòrrid i calamitos estiu passat contemplant indefensos com cremaven tants i tants boscos de les comarques del nostre país, la tardor se'ns ha presentat plujosa. Valga'ns Déu i quanta aigua! Plugues torrencials arreu de Catalunya ja ens començaven a po-

sar de mal humor. A part de les desgràcies humanes i econòmiques totalment lamentables, què quedaria de les nostres estimades muntanyes? S'acostava la data de la primera sortida de la temporada i no en sortíem, del mal temps. Finalment arribà la data del 23 d'octubre en què s'havia fixat la primera etapa del curs 94/95 amb un sol esplèndid. Els déus ens eren propicis. O és que la nova i recentment estrenada Junta s'havia proposat

quedar més que bé el primer dia? De fet aquell matí del diumenge d'octubre a quarts de vuit del matí, a punt de pujar als autocars, hi havia un bon ambient. La colla de senderistes empedreïts ens retrobàvem després d'haver-nos acomiadat a Santes Creus aquell 19 de juny. Val a dir, però, en honor a la veritat, que per a molts no era el primer dia que ens tornàvem a veure. La celebració dels 10 anys de GR's, amb l'exposició

Inici del curs del GR. Tota la colla a punt de sortir des de Santes Creus. Foto: B. Forgas

Una colla de senderistes a les envistes d'Ald. Foto: B. Forgas

Ald. Fent-se retratar amb la samarreta del 10è Aniversari del grup de senders. Foto: R. Farniol

Nulles. El celler cooperatiu. Foto: B. Forgas

portada a cap al nostre local a finals de setembre, l'excursió col·lectiva al Pedraforca -d'un èxit rotund i de participació sorprenent-, i el sopar celebrat el 8 d'octubre amb records i vivències emotives per a molts, va ser motiu perquè no perdéssim totalment el contacte en els quatre mesos de "vagància" senderística.

I així, doncs, ja ens teniu embarcats novament seguint les traces del GR-7-2. Sortida de Vilanova de bon matí, esmorzàvem a Santes Creus encabits al Bar Catalunya, i davant d'aquest mateix bar iniciàvem l'etapa, no sense haver-nos fet, abans i envaint tota la calçada de la carretera, la corresponent fotografia de grup. Noranta participants i un gos, el Gorg, nou fitxatge introduït pels amics Toni i Virtut. I som-hi, que no ha estat res.

El perfil de l'etapa ens l'havien pintat força planer. Ja ens convenia, ja, després de la galvana de l'estiu passat! Sortíem de Santes Creus deixant la carretera d'Aiguamúrcia i poc després de passar l'enforcall de la carretera de Pontons, travessàvem el riu Gaià, amb molt d'aigua, com hi ha món! Es notaven els efectes de les pluges torrencials caigudes feia pocs dies!

Des de la carretera de Tarragona a Pont d'Armentera, elevada, contemplem una magnífica panoràmica de tot el conjunt del **monestir de Santes Creus** i el seu entorn. Fondals de valls entre vinyes i terrenys cultivats d'ametllers ens acompanyen en el nostre itinerari. Dalt d'un petit collet bufa un vent endimoniat. El dia és clar i lluminós. Situat a l'**altiplà de les Planes**, i a volta d'horitzó, podem gaudir de l'esplèndida visió de les serres del Montmeil, Montgut, Miramar, Prades i fins i tot la Mola de Colldejou.

Més endavant tenim la vista sobre Aiguamúrcia. El vent continua essent l'element dominant. Al costat d'un pal indicador, rebutgem el camí que ens duria a Vila-rodona i n'agafem un que ens porta a la carretera de Vila-rodona al Pla de Santa Maria, que creuem més endavant, i seguim pel fons d'un petit torrent que ens porta cap al peu del talús de l'autopista d'Aragó, fins arribar al túnel sota l'autopista, on fem el reglamentari reagrupament.

Reempresa la marxa i entre xerrada i xerrada, no triquem gaire estona a dividir ja, a la llunyania, el campanar d'Alió. Passem pel costat d'un pal indicador d'un PR-C-5, que va a Valls, nom, aquest, que fa suspirar profundament a un de la colla, que ha lamentat més d'una vegada no haver-se decidit a anar a aquesta vila on hi havia avui una prometedora diada castellera. I per poc que no ens abandona i segueix tot sol el trencall del PR-C-5...!

Arribem al costat del cementiri d'Alió, i havent passat pel costat del camp de futbol i de les restes de la capella i placeta del Calvari, tot seguint un camí ramader entrem aviat al poble d'Alió per la plaça de l'Església. A la placeta, a sota del bonic campanar, ens fem una foto tots els qui avui estrenem la nova samarreta (i gorra) commemorativa dels 10 anys de GR.

Hem fet un altre reagrupament que ha servit entre d'altres coses per anar, alguns, a comprar coca, segons que diuen molt bona en aquesta població. I en sortim enfilant l'estret carrer Major i carrer del Pou per unes escales. Passem pel costat dels rentadors públics i més endavant, ja als afores, travessem la carretera de Valls al Vendrell. Vinyes daurades sota el sol, avellaners a banda i banda i altres conreus d'oliveres, elements indissociables del camp tarragoní, es van alternant i ens alegren la vista d'aquest itinerari que podria resultar un xic monòton si no fos que ens agrada tant aquest paisatge tan humil i senzill i tan nostre. A prop d'una bifurcació, amb un notable garrofer, se'ns ofereix la vista del proper conjunt de **Puigpelat**, que deixarem, més endavant, a l'esquerra. Poc després, i abans de sortir a la carretera de Valls a Puigpelat, observem alarmats que la colla es dispersa i desapareix de sobte. On s'ha ficat, doncs, la gent? De repent comencem a ensopegar amb motxilles i marxadors cultivats i mig camuflats entre els ametllers propers arreplegant alguns fruits caiguts. I sort que hi ha alguna càmera sempre a punt per a deixar constància d'aquestes malvestats...

Retornats tots al "bon camí", ens dirigim cap al viaducte del ferrocarril i hi passem per sota. Resseguim les parets que

tanquen l'Hort d'en Torroella, un antic convent, i uns minuts després trobem un pal indicador del PR-C-1 que va a Reus i Montserrat. Veiem l'aflorament d'aigua d'una mina a la dreta, l'anomenada **Mina del Bisbe**, que porta l'aigua a Tarragona. El camí ha iniciat una pujada molt lleugera que ha servit per trencar la monotonia. Travessem un pont sobre la via. Al cap d'una estoneta, passem pel costat d'un molí de vent amb una bassa d'aigua al seu peu, i ja molt aviat distingim **Nulles** al fons, que serà el final de la nostra etapa. Abans d'entrar definitivament al nucli del poble, deixem a l'esquerra el bonic edifici de la Cooperativa Agrícola de Sant Isidre, del començament de segle, i passant per un pas sota la via, entrem al poble de Nulles pel Passeig de Catalunya, final d'etapa.

Repartits entre un restaurant del coll de Nulles i el flamant Casal de la població, passem l'estona dinant i fent-la petar, mentre la quitxalla i algun ganàpia s'entretenen jugant al "futbolín" del Casal, fins que al voltant de les quatre de la tarda els autocars ens recullen per portar-nos a Vilanova. Per ser el primer dia després de les vacances, la caminadeta no ha estat gens malament.

Blanca

INSTITUT D'ESTUDIS PENEDESENCS

44a Excursió a peu pel Penedès: La Granada-Santa Fe

23 d'abril, Diada de Sant Jordi. Hi sou convidats.
(el llibre el comprarem dissabte!)

Vida i miracles d'uns senderistes empedreïts DE L'ANOIA AL BAIX CINCA NULLES- EL CATLLAR- TARRAGONA

**10ª etapa: NULLES-RENAU
-EL CATLLAR-TARRAGONA;
18,000 km; 81 participants;
20 de novembre de 1994**

Nois, això s'engresca!

Si l'etapa anterior era planera la d'avui ja supera totes les previsions, més que planera és fins i tot baixadora i es veu que el perfil de l'etapa ha fet decidir de continuar a més de quatre que s'ho rumiaven. Ja veurem, ja, qui és el valent quan ens apropem a La Mussara... En la caminada d'avui deixarem les terres de l'Alt Camp i entrarem en el Tarragonès i els organitzadors, que prèviament han anat a seguir l'itinerari per prevenir possibles errades, ens han promès, a més, una mica de verdor en els voltants dels barrancs de Renau.

Així és que decidits a conquerir les terres del Tarragonès, sortim de Vilanova a les 7 del matí en dos autocars, un de dos pisos (quina passada!), és a dir, que tindrem lloc de sobres per fer una capcinadeta ben còmodament abans que no arribem a Nulles, inici de l'etapa. Abans d'embarcar-nos, però, a la plaça de l'estació de Vilanova hi ha hagut una mica de pànic. Sí que és veritat que disposàvem de dos autocars, però on encabiríem aquella gembació apareguda de sobte a la plaça a aquelles hores del matí...? Després del primer ensurt dels organitzadors l'enigma s'ha aclarit. Resulta que

no venien amb nosaltres, sinó que era tota una colla que anaven a Montserrat en una concentració de Convergència! A Canyelles, on hem parat per agafar els habituals companys de caminada, per poc se'ns cola una senyora tota ben posada que també anava a Montserrat i es pensava que era el seu autocar. Sort que en el moment de pujar, en veure tant de calçat de bota i indumentària de muntanya la senyora va comprendre que aquells no eren els seus i va reaccionar a temps abans no ens l'emportéssim a caminar amb nosaltres.

Arribem a Nulles i anem a esmorzar al Casal de la vila, que ja coneixíem de l'etapa anterior,

i a l'hora prevista comencem a caminar. Sortim de la població per l'extrem sud, per la carretera de Tarragona a Pont d'Armentera. El primer tram és bastant aeri i baixador, camí de Renau i en direcció sud. El cel clar, tot fa preveure un dia un xic calorós, amb temperatures més altes del normal pel temps que som.

A una mitja hora del recorregut, dividim a l'esquerra l'estació de Vilabella. Més endavant creuem la carretera de la dita població i agafem la pista d'accés a Renau (175 m), municipi situat a la dreta del Gaià, al límit amb l'Alt Camp. Hi entrem tot seguit rodejant el poble per una pista asfaltada fins que arribem al final, al davant de la Casa de

Panoràmica del poble de Nulles a l'inici de l'etapa. Foto: B. Forgas

Els senderistes entrant al poble del Catllar. Foto: B. Forgas

la Vila, on fem un reagrupament d'un quart d'hora.

Deixem Renau i la tranquil·litat que s'hi respira i seguim endavant. Ara anirem una bona estona en franca davallada fins assolir el **barranc de Renau**, que travessem, i seguim baixant, aigües avall paral·lels al barranc, per un antic i bonic camí ombrejat i amb roderes profundament gravades.

La descripció de l'itinerari es desmarca una mica del que fem realment. Hi ha uns moments d'indecisió, sembla per uns moments que hem perdut el nord, però tot se salva gràcies a la perícia dels qui havien anat el dia abans a repassar-la. Després ens expliquen que els responsables tarragonins es veu que ho tenen un xic descurat i els nostres "caps" havien hagut de repintar alguns senyals. Alguna

"ment perversa", amb tot, ja estava a l'aguait per si calia fer algun "retoc" als components de la nova junta de senders... Tot va acabar bé, per sort.

Hem passat prop de les ruïnes del **Masmoragas**, veïnat del municipi del Catllar, i més endavant hem creuat la via del tren de Sant Vicenç a Reus per un pas a nivell. Davant nostre ja tenim el poble del **Catllar**, que serà motiu d'un segon reagrupament. Abans d'entrar al Catllar, però, passem pel costat de la **capella de Sant Ramon de Penyafort** i d'una **antiga paperera vora el Gaià**. Arribem a prop del llit del riu, i sense creuar-lo, entrem ja a la dita vila del Catllar (59 m alt), el terme de la qual és situat a la part baixa del Gaià (altrement dit per aquesta raó El Catllar del Gaià), accidentat pels darrers contraforts de la Serralada Pre-litoral i ja en plena

comarca del Tarragonès. Aquí hi fem el segon reagrupament, uns minuts que aprofitem per dispersar-nos una mica pels seus carrers abans no ens retrobem tota la colla a l'alçada del peu del castell, un castell força mal·lès però que conserva dues torres de planta rectangular i el llenç que les uneix.

Deixem enrere la població i ascendim lleugerament mentre que anem entrant dins una munió d'urbanitzacions disseminades pel terme del Catllar i de xalets força concorreguts els caps de setmana. La nostra presència sorprèn més d'una família que va passejant pels camins entre les urbanitzacions veïnes i alguns s'interessen per la nostra activitat.

La corrua de caminaires s'ha anat allargassant considerablement mentre travessem zones

Una parella de caminaires al Callar. Foto: B. Forgas

Arribada a Tarragona. Dinant al recer de les muralles. Foto: B. Forgas

de bosc amb abocadors incon-
trolats i indecents, un panorama
vergonyós i desgraciadament
massa habitual al nostre país, i
triguem una estona abans no
ens retrobem tota la colla un cop
passat el pont que creua l'auto-
pista.

Un breu descans i continu-
em endavant per un corriol que
transcorre paral·lel per sota de la
carretera. Deixem de banda un
sender que ens menaria a la
barriada anomenada de Sant
Pere i Sant Pau i baixem pel
costat d'un camp d'ametllers.
Anem pel **barranc de la Rabas-
sada**. Desemboquem a la pista
d'accés a l'**ermita de Nostra
Senyora de Loreto**, que veiem
enlairada dalt d'un turó, a l'es-
querra. Nosaltres anem de dret
en direcció a Tarragona, sempre
planejant o davallant. Passat el

cementiri de Tarragona, entrem
a la capital tarragonina pel carrer
del Camí del Llorito, confluència
amb el GR-92 i el GR-65-5 (Ca-
mí de Santiago) i final de l'etapa
d'avui, després de 18 km de
plàcid recorregut, quan són 2/4
de 3 de la tarda, per tant, doncs,
dins de l'horari previst. Això sí,
tot i el camí planer (o potser
aquesta n'era la causa!), alguns
es queixaven de peus cansats, i
és que la temperatura, anormal-
ment massa alta pel temps que
som, també hi va influir, possi-
blement.

A redós de les mil·lenàries
muralles de la Imperial Tarraco,
les nostres tropes instal·laren el
quarter general i un desplega-
ment de carmanyoles amb les
més insospitades menges, es-
camparen la seva deliciosa flaire
alguns metres a la rodona. Fins

i tot algú temia que aquelles
emanacions de canalons escal-
fats, calamarsets i popets amb
ceba, acompanyants d'un autèn-
tic xató vilanoví, no fes aixecar
de la tomba algun patrici romà
despistat i ens emportéssim tots
plegats un bon ensurt.

La visita turística i col·lecti-
va a la ciutat, prevista en un
inici, no es va poder realitzar,
però tots la férem a la nostra
manera, en petits grups, perquè
hi hagué temps suficient fins que
no ens van retrobar tots plegats
a l'autocar. Una altra etapa as-
solida i potser la primera en què
entrem a peu en una gran ciutat
i capital com és Tarragona. I és
que, nois, el senderisme no té
fronteres.

Blanca

RECORDA-HO!
dissabte 28 de gener, 7 tarda
ASSEMBLEA GENERAL
ORDINARIA DE SOCIS

Vida i miracles d'uns senderistes empedreïts DE L'ANOIA AL BAIX CINCA TARRAGONA- LA SELVA DEL CAMP

**11a etapa: TARRAGONA-CONSTANTÍ-LA SELVA DEL CAMP;
15,400 km; 46 participants;
18 de desembre de 1994**

Programada en un principi per arribar a Reus, els nostres caps i organitzadors han decidit finalment fer la variant de l'etapa cap a La Selva del Camp. Amb tot, el poder de convocatòria aquesta vegada no ha estat tan reeixit i així l'habitual i nombrós grup de senderistes s'ha vist minvat considerablement, fent

un total de 46 participants que no han arribat ni tan sols a omplir un autocar. Potser havia corregut la veu que el trajecte no era massa engrescador? O potser han estat les properes festes nadalenques les culpables d'aquesta notable davallada? O qui sap si el fred...

Perquè la veritat és que la temperatura ha baixat sensiblement aquests darrers dies i a primera hora del matí d'aquest diumenge, a Tarragona, quan ens desembarquen

-i precisament just al costat del cementiri de la ciutat- se sent un griset que acaba de despertar als qui encara anaven una mica adormits.

Tot just baixar de l'autocar, doncs, abandonats a l'intempèrie i sense un trist bar per refer-nos de la impressió, amb l'estómac més que buit, sortim de Tarragona deixant el cementiri i enfilant la carretera dels Pallaresos, en direcció nord, camí de Constantí, població on hi arriben, a més del nostre GR-7-2, el

Guesit tot el grup de caminadors al peu del Pont del Diable a la sortida de Tarragona. Foto: Rosa Farniol

GR-92 i el GR-65-5.

Passem per la **barriada tarragonina de Sant Pere i Sant Pau** i un xic després entrem a un túnel molt tenebrós que passa per sota de l'autopista. En sortir-ne enllacem amb un senderó que ens mena a la **vall de les Ferreres** i de sobte ens trobem davant per davant del magnífic aqüeducte romà que portava aigua a Tarragona, conegut per **Pont del Diable**. La majoria ens hi acostem per sota i un petit grup ha pres la iniciativa de resseguir-lo per dalt en tota la seva longitud de 164 metres. Una experiència emocionant. Ens reagrupem allà una estona i ens fem la fotografia de rigor

mentre contemplem sense pressa les pedres mil·lenàries tan carregades d'història.

Continuem pel fons de la vall i sortim a la carretera de Tarragona a Valls. Ara cal creuar **el Francolí**, però com es temia en un principi i a causa de l'actual cabal d'aigua -poc habitual, val a dir, però justificat per les darreres i espectaculars pluges caigudes- l'hem de creuar pel viaducte d'accés a l'autopista. Situats a la vora de la riba dreta del riu, passem per sota l'autopista de Barcelona a València i finalment enfilem de dret un camí carreter en direcció al **Mausoleu de Centcelles**, que ens hem proposat de

visitar. Mentre esperem l'hora de visita ataquem de valent l'esmorzar tan desitjat... Aquesta vegada els organitzadors ens l'han fet guiar.

A l'hora prevista entrem al mausoleu, erigit al segle IV per acollir les restes del fill de l'emperador Constantí el Gran, un dels monuments romans conservats més importants de Catalunya, amb mosaics excepcionals.

I deixem Centcelles en direcció a la propera població de **Constantí**. Passades les primeres edificacions de la part nova -uns blocs de cases de construcció bastant curiosa-, entrem al nucli antic de Constantí i ens encabim repartits entre la Societat el Casino i el Bar del Sindicat Agrícola, aquest últim, per cert, de gran cabuda i lluint en una de les seves parets dues fotos gegants amb els retrats dels Presidents de la Generalitat Francesc Macià i Lluís Companys, cosa que ens sobta agradablement. I per fi podem fer un cafetó com Déu mana.

Sortim de Constantí per l'extrem nord, per un carrer que va seguint un **Calvari** que finalitza en un indret proper voltat de xiprers. Hem deixat de moment el GR-7-2 per seguir el GR-65-5, que és la ruta de Sant Jaume (camí de Santiago). A partir d'aquí el nostre itinerari transcorrerà una bona estona per un camí fondo, encaixonat, amb unes magnífiques alzavares fent de marge natural que ajuden a trencar una mica la seva monotonia, un camí on podem apreciar perfectament els successius estrats excavats pel pas dels segles a l'argila. Un autèntic camí mil·lenari de Baix Camp, obert (segons un estudi fet per Enric Aguadé) fa uns tres mil anys per comunicar les zones mineres de les muntanyes de la Selva amb el port natural de Salou. Aquest camí unia el nucli urbà de Constantí amb dues vil·les romanes trobades a La Selva, una a la font de l'Abelló i l'altra al Mas Bertran.

Una estona després i encara en el mateix camí, passem el pas a nivell sobre la línia del ferrocarril de Reus a Roda de Berà, i deu minuts

Una panoràmica del Pont del Diable. Foto: B. Forgas

Mausoleu de Centcelles. El contrast de la restauració amb l'original. Foto: A. Farró

més tard passem al davant del **caseriu i santuari de Sant Ramon**, al costat dels quals fem un altre reagrupament.

Creuem la carretera de Reus al Morell i podem admirar tres magnífics masos. El camí ha anat millorant i fins i tot resulta pintoresc, amb garrofers, oliveres i l'eterna i gegantina atzavara. També el temps ha canviat i ha fet que molta gent es desprengués de la roba d'abric i quedés amb màniga curta ja que a aquestes hores el sol es fa sentir.

Abans hem canviat de GR i ara canviem de comarca, passant del Tarragonès al Baix Camp. Creuem novament una carretera, la de Reus a Montblanc, i a continuació passem per sota de dos ponts, aqués darrer és el pont del ferrocarril de la línia Reus-Picamoixons. I aviat arribem al davant d'una creu de pedra situada a l'entroncament del nostre camí amb el camí vell de La Selva del Camp a Reus. Entrem finalment a **La Selva** i acabem l'etapa davant el carrer Major. Alguns s'arreceren al casal La Defensa Agrícola i una altra colla instal·lem el nostre campament base al parc municipal aprofitant un solet que enamora. Des de l'humil entrepà a l'escudella i pollastre, passant per

Creu de terme a l'entrada a la Selva del Camp. Foto: B. Forgas

uns canalons reescalfats, pot succeir de tot, fins una esplèndida taula parada amb autèntic xató de Vilanova, una plàtera de marisc i una ampolla de vi de marca, que fan dentetes a més de quatre. Endevident qui pot ser aquest sibarita?

Fins a l'hora de marxar encara ens queda força estona i l'aprofitem per tombar per la vila, bressol de notables poetes, novel·listes i

historiadors: Ventura Gassol, Joan Puig i Ferrer, Eufemià Fort i Cogul... Passegem sobretot pel seu carrer Major, d'esplèndides balconades amb ferro forjat i farcit de retolacions amb una poesia a cada cantonada, obra d'en Blasi Rabassa. Una ruta deliciosa. Acabem fent una visita a la seva església parroquial dedicada a Sant Andreu, un dels millors exemplars del Renaixement català (s. XVI) -tot i que amb façana inacabada i campanars sense construir-, ara recentment netejada i magnífica. I ja donem per definitivament acabada la visita després d'una cantada espontània davant d'un pessebre muntat en un jardinet adossat a una casa particular. Els cants ressonen amb tanta força i entusiasme que la família sencera surt a fora a veure què passa i acaben convidant-nos a entrar i a veure el pessebre més de prop. Tot un èxit.

A les quatre de la tarda ens retrobem tots davant l'autocar i tornem a Vilanova més feliços que unes Pasqües. Ha estat la nostra darrera etapa de l'any 1994. Bon cap d'any i fins al que ve!

Blanca

29 de gener de 1995

VII CAMINADA POPULAR DE VILANOVA I LA GELTRÚ

Font d'en Bonet i Mas de la Fam (14,8 km)

S'apropa la VII Caminada Popular FONT D'EN BONET I MAS DE LA FAM

S'acosta un any nou i a les acaballes del primer mes, el darrer diumenge de gener tradicionalment el tenim dedicat a la Caminada Popular. La 7a edició pretén seguir una tònica semblant a les anteriors amb la finalitat de trepitjar i conèixer tots els racons del nostre maltractat terme municipal amb el criteri de seleccionar el millor itinerari que ens approximi a l'objectiu seleccionat.

Aquest any ens acostarem a la **Font d'en Bonet**, una forada popular de renom i llarga tradició en un indret malmès als volts dels anys seixanta, quan la inoperància municipal propicià i permeté que s'obriessin uns vials amb la finalitat especulativa del territori; una rectificació tardana aturà el projecte urbanístic dins el nostre municipi, però el voral de la font es veié afectat de manera irreversible i abandonat fins al dia d'avui en què la deu ja no hi brolla però l'aigua aparentment neta queda emmagatzemada en la cisterna. L'accés es fa difícil per un túnel obert dins l'espessa vegetació que l'envolta; malgrat tot, hom ha considerat oportú donar a conèixer aquest indret carregat d'anònimes vivències.

L'itinerari no depassa els 14 km i tant la sortida com l'arribada es preveuen a la Plaça de les Cols. S'inicia cap a la Plaça de les Casernes, vora els Set Pecats Mortals, la Torre de la Immortalitat, traspasant el pont nou sobre el torrent de la Pastera, el Mas Mussarro, la Masia Cabanyes, el Pi Gros, la Pedrera del Griffi, la Muntanya d'en Rafecas, la Font d'en Bonet, el Puig de la Muntanya de la Vila -el punt més enlairat, a 267 m-, el Mas de la Fam -un altre lloc digne d'ésser conegut-, el Mas de l'Artís -a partir d'aquí se

segueix un tros del GR-92-, el Maset d'en Safont, el Padruell, la Masia Cabanyes i, repetint l'itinerari de l'anada, s'acaba al mateix lloc de partida, a redós de l'estatge social. Si algú ho cregués convenient, hi cap la possibilitat d'acostar-se amb vehicle propi fins a la Masia Cabanyes a fi d'escursar voluntàriament l'itinerari. D'altra banda avancem que per a completar el lot de les deu primeres edicions, les tres properes sortides podrien abastar els següents objectius:

* El Punt de Mitjotes, per Can Baró, Mas Coloma, Les Mesquites, Can Brunet.

* El Corral de l'Apotecari i resseguir la falda del Montgròs.

* El Molí del Salze, el curs del riu Foix i Rocacrespa.

Balanç estadístic:

1ª 22.1.89 La Caminada del Mil·lenari: RIBES; 325

participants.
2ª 28.1.90 Cubelles, pels Sis Camins i el Jui del Moro; 425 participants.
3ª 27.1.91 El Puig Montgròs, per Santa Magdalena; 15.945 m; 325 participants.
4ª 26.1.92 La Quadra de Miralpeix, pels Colls; 249 participants.
5ª 31.1.93 La Talaia i Barraca del Bruno; 17.820 m; 385 participants.
6ª 30.1.94 El Mas de l'Esquerrer i la Plertja Llarga; 10.477 m; 598 participants.
7ª 29.1.95 Font d'en Bonet i Mas de la Fam; 14.867 m.

Així, doncs, el proper 29 de gener convindria que estiguéssim prou engrescats, dins l'entorn familiar o en un grup d'amics, i ens renovéssim la confiança per estar presents en la **7ª CAMINADA POPULAR**. Us hi esperem!

Antoni Sagarra i Mas

Masia del Padruell. Foto: A. Sagarra

UN BIVAC EXTREMÓS A ULL DE TER

El mes de febrer de 1956 serà recordat per les baixes temperatures que es van assolir fins i tot a la franja del litoral. Per la Candelera hi hagué la irrupció d'una gèlida ventada siberiana que va fer malbé moltes espècies arbòries; a les viles, les canonades de l'aigua foren afectades.

A voltes pot parèixer que un fat malvolent et guardi uns dies concrets per endur-te a situacions excepcionals en qualsevol esdevinença, car feia temps que preparàvem una sortida per anar a esquiar a Ull de Ter, i precisament el 5 d'aquell mes, diumenge dia de marxar, va coincidir amb la fredor no gens freqüent.

Heus ací, doncs, que amb l'amic F. Girona, puix disposàvem d'una setmana de lleure, ens trobàrem a l'estació per poder agafar el primer tren del dia. A la taquilla, en lliurar-nos els bitllets, l'empleat ens

mirà sorprès. Érem els únics viatgers a la sala i veure'ns amb la impedimenta i els esquís a l'esquena, indici que anàvem a buscar més fred, el deuria deixar estupefacte. A Barcelona, en fer el sabut transbord de línia, tinguérem l'ocasió de pesar les motxilles, les quals, afegint-hi les fustes, s'apropaven als trenta quilos de pes.

Tocant al migdia arribàrem a Sant Joan de les Abadesses i en aquest darrer trajecte que ve de Ripoll, observàrem que uns alts pollancres i altres arbres de ribera, el fort vent els havia escapçats com a canyules. Com que el cotxe de línia no sortia fins a la tarda, encara hi hagué una bona estona per poder pujar vers l'ermita de Sant Antoni i també donar una ullada al famós monestir romànic. Cap al tard l'autocar ens dugué a Camprodon, i el xofer, en saber a on ens dirigíem, ens assabentà i féu esment que anéssim amb compte puix l'estat del

temps era vertaderament anòmal. Pels carrers de Camprodon no es veia cap vianant; sopàrem en una pensió i abans d'anar a dormir donàrem un volt per la població. Un fred sec, intens, envoltava la bonica vila pirinenca on el Ter oferia un garbuix d'aigua congelada amb el seu curs gairebé immobilitzat. En un dels cinemes una cartellera anunciava un programa titulat "Infern sota zero", tema que -sense saber-ho ben bé- podria ser una premonició del que ens esperava.

L'endemà a les vuit del matí pujàrem a l'autobús regular en direcció a Setcases on el meu company i jo, a més del conductor, érem els únics ocupants. En passar per Llanars, la carretera ja estava coberta de dos dits de neu i el dia apareixia sobrerament grisós.

Poc abans de les nou ja érem al poblet de muntanya, final de trajecte, i amb un caire ambiental

El protagonista del bivac a l'estació de St. Joan de les Abadesses. Foto: A. Ordóvilas

El Francesc Girona davant del refugi lliure d'Ull de Ter, febrer del 56. Foto: A. Ordóvilas

decoratjador: un sostre de boira baixa ocultava tota perspectiva a la rodona estant. Els carrerons eren absents de trafegueix; en un moment donat, però, un estudiant traqué el cap per la porta i en veure'ns indecisos ens invità a entrar a la seva llar. A la vora del foc, al costat de llur família, l'home ens comentà que estaven esparverats perquè no en tenien recordança, d'un fred tan extremat. Quan duïen el pinso per al bestiar, escalfat en una galleda, tot just en travessar uns exteriors se'ls glaçava l'aigua. El dia anterior el termòmetre havia assenyalat vint-i-quatre graus de mínima.

Ben entrat el matí, sortírem per comprovar si escampava el medi i, a part d'una major claredat, el panorama no havia variat gaire. Per tal de fer una mica d'exercici ens posàrem els esquís i donàrem quatre lliscades fins a l'altre costat del riu; no és que hi hagués massa gruix de neu, ans bé, estava ventejada i en llocs no n'hi havia gens. Sota d'uns penyals propers es podien veure molts ocells a terra, morts, per efectes de la congelació.

Transcorregut el migdia l'ambient evolucionà, i la boira començà a espargar-se, persistint el cel, però, cendrosenc i enfurrunyat. Llavors - ah, experiència de vint i pocs anys més!- decidírem tirar amunt emprenent la marxa vers Ull de Ter. I vet aquí que en sortir amb retard vam cometre un error de càlcul. Amb bon temps tothom és bon mariner, i el que aleshores pot ser una plàcida caminada sense cap mena de complicacions, quan les condicions es giren adverses el passeig es pot convertir en una pugna per sortir-ne deslliurat. Remuntàvem la vall de Carlat amb pas molt lent per l'excés de l'equipatge: esquís, piolet i una vella tenda sense pals, que vam prendre com si fos per a una intuïtiva destinació. Vingué el Pla de la Molina, l'estret de Morenç, la font del Saüc... En dit paratge el Ter s'havia glaçat completament; un pur vidre que traslluïa el granit del seu llit codolenc. L'endarreriment va fer-se evident a l'ascendir pels repel·lons que duen al Pla dels Hospitalets, on el ritme pausat va esmerçar un temps preciós. La neu, escassa en alguns sectors, aquí estava ca

Una vista del xalet vell d'Ull de Ter en un dibuix d'Antoni Ordovas (9 març 1953)

El vell refugi d'Ull de Ter (1933). Foto Arxiu Joaquim Balg

prítxosament distribuïda amb respectables gruixos i feia arduós el moviment. La tarda s'escolava ràpidament i en travessar aquest pla pujador va començar a bufar, de sobte, una impressionant ventolera que ens deixà paralitzats en descendir desmesuradament la temperatura. L'impetu era tal i la fredor tan intensa, que aleshores vam intentar retrocedir, tornar enrere, però el dia, llepat per lllords cirrus vermellencs, s'enfosquia per moments i les cames, fent l'esforç per sortir de la flonja neu, s'enrampaven; de la mateixa manera que en els somnis, que en vols fugir i no pots, vam quedar atrapats. Durant uns minuts vaig percebre en l'intrínsec més pregon la cinglada d'un opressiu abandó, estat d'ànim no manifestat al meu company, quelcom més jove, per no desanimar-lo.

Malgrat tot, però, calia no cedir i reaccionar amb rapidesa per capejar el tràngol que ens venia a sobre. Havíem assolit quasi els dos mil metres d'altitud, el xalet-refugi no era massa lluny... a un quilòmetre escàs, i uns dos-cents metres de pujada; ho coneixíem d'altres anades. S'hi havia d'arribar fos com fos. Si hi hagués hagut més claror...!

El vent fustejava impietós i la pungent i blanca polseguera s'anava arrapant a la nostra vestimenta com un sudari encarcerat. Amb el piolet colpejàvem les cames per agullonar la cadència i sortir de les fondes petjades en un constant entrebanc. Les forces s'anaven esgotant i es va haver de deixar una de les motxilles al peu d'un dels pals metàl·lics indicadors ja malmesos, posats per la Mancomunitat de

Catalunya. A uns cents de metres penetràrem a l'esclarissat bosc on enllà, enlairat, hi havia el refugi salvador. Aquí mancaren les energies per poder ascendir l'últim pendent. Molt a prop es veia un majestuós pi negre, un "uncinata" de rabassut i curt tronc, d'on arrencava una soberga enforcadura i consegüent brancada que bé podria oferir un aïllament pel que feia a la neu i un cert resguard contra la ventada. En treure'ns menys d'un minut les mitenes de les mans per preparar la maniobra, una rara sensació als dits i un calfred desconegut ens envairen el cos. Sense pèrdua de temps ens havíem d'aixoplugar, i pujàrem dalt de l'entreforc tan de pressa com poguérem per embolcallar-nos amb la roba de la vella tenda, ben encletxada, acoblats el meu company i jo, l'un davant de l'altre i la motxilla al mig. Eren quarts de set de la tarda, i els cirrus rogents, esgarriats, foren engolits per la foscor de la nit.

I començà un sojorn imprevis, preocupant, interminable; un bivac que mai no haguéssim pensat que hauríem practicat, almenys a l'hivern per aquelles contrades. Tot i estar arrecerats de tal manera, sentíem la fúria del vent huracanat fustigant amb embranzides reiteratives, furibundes, llençant grapats de neu granissada de bategant impacte. I el bram de la ventúria -imponent!-, tan peculiar per aquells indrets i de tan bon escoltar des de dintre el refugi; ara, però, amplificat el formidable esclat, atordidor, que escombrava els pendents glaçats, i feia fimbrar el brancatge de l'arbre que ens emparava. La tela de la tenda de seguida va quedar ben rígida al temps que nosaltres ens posàvem tota la roba disponible dessota d'aquells anoraks anomenats de cangur.

En quedar a les fosques, començàrem a cremar tres o quatre ciris, un després de l'altre, així mateix el parell de litres d'alcohol en el fogonet de l'escudellòmetre, destinat per cuinar d'emergència al refugi, i que tinguérem cura que durés tota la nit. La petita flama donava un bri d'esperança més que no pas una utòpica font d'escalfor. Interiorment conjecturava enfílalls de reflexions;

Una imaginativa visió del bivac a UV de Ter. Dibuix d'Antoni Ordóñez.

Esquiador a les rodalies del refugi d'Ull de Ter. Foto: A. Ordovàs

potser si haguéssim anat un grup més nombrós algú hauria pogut atènyer el refugi, que pressentiem proper, i ajudar els altres. Qui sap...

La veritat és que no les teníem totes i reservats presagis capgiraven l'enteniment. En el decurs de la llarga nit, quantes vegades va rondar la somnolència temptadora invitant al descans total! Aleshores s'havia de rebatre, amb fermesa, per no caure en aquell parany de benestar, donar-nos batzegades, friccionant, comentant històries, cantant, menjucant, transferint ànim mutu per sortir del destret. Meditàvem, dialogàvem, recordàvem -amb els llits tan confortables que deixàrem a Vilanova!- i ...

Les hores passaven amb una lentitud obsessiva, però un cop superada la mitjanit, per allà les dues, les ratxes més espaciades, no tan furients, van cessar, fins que

una calma glacial s'estengué pel circ d'Ull de Ter. Fou el nou canvi que em va incitar un instant a aixecar un costat de l'enrigitida tela per mirar el firmament. Les estrelles pareixien més brillants en l'occidura nit dalt del cel d'atzabeja. Damunt dels Gra de Fajol la llusor tremolosa confortava la feblesa dels humans i de segur que en les altes hores fóssim els íntims expectants enxampats en les solituds piriniques.

De cara a la matinada, hom s'afigurava que ja havíem creuat el pitjor i que amb bona sort sortiríem del trànsit. L'arribada de l'albada fou rebuda com un alliberament, i en sortir el sol, a quarts de nou, ens deixàrem caure pràcticament al terra amb un entumiment global per la gèlida experiència. Fent unes passes veiérem, allà dessorre, l'acollidora estructura del nou xalet refugi d'Ull de Ter amb la part lliure

disponible, el qual trigaria tres anys per estar inaugurat. Alguns dels proveïments que dúiem s'havien transformat en petri gel: taronges, ous, entrepans. Part d'algunes de les nostres extremitats no van recuperar el tacte fins després d'unes quantes setmanes. Retrobàrem l'altra motxilla, colgada de neu, i durant els quatre dies restants, assolellats, esquiàrem per aquells vessants en les hores més oportunes sense veure cap ésser vivent. A l'interior del refugi, no gaire lluny del foc, hi glaçava. La nit del bivac va transcórrer a més de trenta graus sota zero, amb un equip elemental i una expertesa a prova de voluntat.

En regressar a Setcases, una autoritat havia disposat per al dia següent de venir a recer-car-nos en suposar que havíem estat causa d'una malaurança.

Fou aquella la primera excursió hivernenca de caràcter pirinenc que s'havia penjat al tauler d'anuncis del primerenc estatge de l'Agrupació.

Certament és ben difícil explicar, expressar, argumentar en un curt espai el perquè hom s'enllista per anar a la muntanya en dissemblants graus d'aventura deixant de banda circumdants de confort per tal d'encaminar-se a probables incomoditats i imprevisibles ensurts. N'hi ha tantes de motivacions...! La primera opció bé podria ésser la gratificant bellesa de la natura en qualsevulla de les seves manifestacions.

No obstant cal preveure, captenir-se, a tothora, de no ultrapassar un preu que arribi a ser excessivament costós per escoltar l'avalot del vent enfollet o admirar un cel d'atzabeja..., enllumenat.

Antoni Ordovàs
tardor de 1994

Reserva aquesta data: 26 de març de 1995
37a MARXA SOCIAL DE REGULARITAT I
ORIENTACIO PER DESCRIPCIO

ACTIVITATS D'ESCALADA

DE SETEMBRE A DESEMBRE 1994

Serra de Prades La Riba

- 10-9-94 Penya Roja
Vies: Valls, Primordials, GEAM,
Rothmans, HLM, Yak i Directíssima
-per X. Perelló, L. Montoliu, T. Sabrià,
A. Rodríguez, T. Castelló
- 1-10-94 Penya Roja
Vies: Valls, Lina, Los que huyeron del
terror
-per X. Perelló, T. Sabrià, A. Rodrí
guez i T. Castelló
- 13-11-94 Penya Roja
Vies: Valls, GEAM, Primordials, Clàs
sica, Rothmans, Aleix, Los que huye
ron del terror, Lina, Tírate que está
bajito
-per T. Sabrià, M. Montoliu, X. Pere
lló, A. Ferrer, E. Gimeno, D. Albà,
T. Castelló
- 3-12-94 Penya Roja
Vies: Lina, Tírate que está bajito,
Valls, GEAM, Rothmans
-per T. Sabrià, J. Chércoles,
X. Perelló, A. Rodríguez, T. Castelló

La Mussara

- 6-12-94 Vies: Covallonga, Tròpic, Titànic,
Kuva, Espantaocells, Xell, Me patinan
las meninges, Aquario
-per J. Rodríguez, T. Sabrià,
J. Chércoles, S. Guimerà, X. Parera,
J. Vidal, A. Rodríguez, T. Castelló
- 8-12-94 Vies: Covallonga, Espantaocells,
Tròpic, Titànic, Kora, Xell, Montsant,
L'Estació
-per X. Parera, S. Guimerà, M. Arnal,
J. Chércoles, X. Perelló,
J. Rodríguez, T. Sabrià, A. Rodríguez
- 17-12-94 Vies: Alabamas, Gandolf el Gris,
Scala Dei, Philadelphia
-per T. Sabrià, T. Castelló

La Facu

- 25-9-94 Vies: Anna, Diedre Angie, Lurdes,
Cesca, M. Bardí, Carme
-per T. Sabrià, M. Castelló,
A. Rodríguez
- 1-11-94 Vies: D. Angie, Lurdes, Anna,
X. Rabat, Carme, Cesca, Pilar,
Marta 82, M. Bardí
-per N. Garcia, M. Castellí, M. Elies,
J. Vidal, A. Ferrer, M. Montoliu,
J. Rodríguez, A. Rodríguez,
T. Sabrià, T. Castelló
- 5-11-94 Vies: Anna, X. Rabat, Cesca, Carme,
Lurdes, Pilar, Rosa M.
-per T. Castelló, M. Castelló,
A. Ferrer, T. Sabrià, A. Rodríguez
- 12-11-94 Reequipament Vies del Pilar i Rosa
M. i diverses vies més
-per T. Sabrià, A. Rodríguez,
X. Perelló, A. Ferrer, T. Castelló
- 20-11-94 Vies: Anna, X. Rabat, D. Angie,
Lurdes, Carme, Cesca, Rosa M.,
Pilar, Tati Conill, M. Bardí
-per T. Sabrià, N. Garcia, M. Castelló,
X. Perelló, M. Montoliu, R. Archilla,
J. Montoliu, M. Arnal, J. Chércoles,
A. Rodríguez, Toni Castelló
- 26-11-94 1ª sortida de Pràctiques amb
alumnes de l'Institut M. de Cabanyes
Molta participació. J. Soler, T. Sabrià,
X. Perelló, J. Chércoles, X. Parera,
J. Toledano, O. Toledano, A. Ferrer,
L. Montoliu, T. Castelló, S. Bernadó
i 9 alumnes
- 11-12-94 Vies: Diedre Angie, Lurdes, M. Bardí,
Tati Conill, Cesca, Anna
-per X. Parera, S. Guimerà, M. Arnal,
J. Chércoles
- 18-12-94 2ª sortida amb els de L'Institut
M. de Cabanyes
Molta participació

Penyes de Can Marcer

- 18-9-94 Diedre
-per J. Montoliu, M. Montoliu i X. Perelló
- 22-10-94 Vies: Diedre, Angel, Vicenç, Curset, Angel Franco
-per X. Perelló, J. Rodríguez, A. Rodríguez, T. Sabrià, T. Castelló

Montserrat

- 2-10-94 Vermell del Xincarró
2ª Sortida Curset. "Pluja"
- 15-10-94 Vermell del Xincarró
Jony Juerga, Los que ..., Tripijocs, Tal y cual Pascual, Arlequí, Gutigutae
-per O. Jordà, D. Albà, X. Perelló, A. Rodríguez, T. Sabrià, T. Castelló
- 29-10-94 Vermell del Xincarró
Mas Vale Fuerza, Sorpréndeme por favor, Arlequí
-per R. Archilla, J. Rodríguez, T. Sabrià, A. Rodríguez, T. Castelló
- 1-11-94 Miranda de Santa Magdalena
Via: Espirall, La Vaca que rie
-per X. Parera, S. Guimerà, M. Arnal, J. Chércoles, E. Molero, Josep i Jordi Guardia
- 12-11-94 Cavall Bernat, Via Normal
-per R. Archilla, J. Chércoles, O. Jordà, M. Montoliu, X. Parera, S. Guimerà, Josep i Jordi Guardia

Vilanova de Meià

- 23-10-94 Roca dels Arcs, "La chica del Martini"
-per A. Ferrer, R. Archilla
- 19-11-94 Roca dels Arcs, "Musical Express"
-per A. Ferrer, R. Archilla, T. Sabrià, T. Castelló
- 27-11-94 Pràctiques a l'Escola ECAM
-per A. Ferrer, L. Montoliu, J. Chércoles, X. Perelló, R. Archilla, T. Sabrià, Marta Elías, Núria, Marta, T. Castelló
- 17-12-94 Roca dels Arcs, "La chica del Martini"
O. Jordà, D. Albà, R. Archilla

Terradets

- 13-9-94 Paret de les Bagasses, Via Tutti Fruti
-per M. Vives, J. Lozada

- 8-10-94 Bagasses, Via Reina Puig
-per Eva Gimeno, O. Jordà, X. Perelló, T. Sabrià, T. Castelló

- 30-10-94 Bagasses, Via Aqualum
-per T. Sabrià, T. Castelló

- 25-9-94 CADE
Andreu i Lurdes

Pedraforca

- 31-10-94 Cara Nord del Calderer, Gran Diedre, Pany
-per A. Ferrer, D. Albà
Cara Sud, Via Estimball
-per Roger A., E. Gimeno, Oscar J.

Oliana

- 6-11-94 Cinglera d'Esplovins, Via Alfa Centaure
-per A. Ferrer, M. Montoliu, R. Archilla, X. Perelló

Garraf

- 3-12-94 Pas de la Mala Dona
Vies: Pisco Poco, Voy como una moto, Aniversari. Hal 9000, Neska Polita
-per Roger A. i Oscar J.

Pirineu

- 12-9-94 Petit Astazou, esperó nord-est i travessa al Gran Astazou i Bretxa de Tuquerroya
- 9-10-94 Andorra, Pic d'Escobes, Aresta SE
-per L. Montoliu, A. Ferrer
- 30-10-94 Besiberris, Intent al Bessiberri Nord
-per L. Montoliu, A. Ferrer
- 5-12-94 Perdiguero, Cresta de Gargallosa
R. Camacho, N. Santacana, A. Ferrer, L. Montoliu
- 10-12-94 Pic Carlit
-per J. Toledano, M. Vives, T. Castelló
- 11-12-94 Pic d'Aneto
-per T. Sabrià, J. Rodríguez, David Albà, J. Vidal, I. Artigas i A. Ferrer

VIES DE DIFICULTAT

Grau	Via	Zona	Sector
7c	*Paella mixta*	Cogollons	Mola Roquerola
7b/c	*Directa Chaven*	Arbolí	El Dard
7b/c	*Bondage*	Cogollons	Mola Roquerola
7b/c	*Viciats i desquiciats*	Arbolí	El Dard
7b/c	*Alamut*	Mont-ral	Els Gegants
7b/c	*Ariadna en el laberint grotesc*	La Mussara	Roure
7b/c	*Mas vale cinta en mano ...*	Font-rubí	
7b	*Silverado*	Arbolí	El Dard
7b	*Flix Flax*	Mont-ral	
7b	*Purit Durmi*	Siurana	Cal Rebotat
7b	*Fes flai*	P. Talaia	
7b	*Gaucamayo*	Montserrat	Can Jorba
7b	*Hanky Panky*	Font-rubí	
7b	*Amok*	La Mussara	La proa
7b	*Obiang*	La Mussara	
7b	*Papallona*	Torrelletes	
7b	*Veneno en los ojos*	Montserrat	Can Jorba
7b	*Pique Nique*	Montserrat	Can Jorba
7b	*Pulcritud total*	Montserrat	Barranc del Vermell
7b	*Els impresentables*	Arbolí	Can Simiro
7a/b	*De Capatons*	Arbolí	El Dard
7a/b	*Rómulo y Remo*	Siurana	Can Melafots
7a/b	*Prendre la tête*	Siurana	Can Gan Dionis
7a/b	*Mare de Déu quin patir*	Siurana	L'Olla
7a/b	*Rebot consagrat*	Mont-ral	
7a/b	*Durmi tapete*	Siurana	Cal Rebotat
7a/b	*Que la força t'acompanyi*	Montgrony	S. Parking
7a/b	*Zona llibre*	Mont-ral	Cal boig
7a/b	*El problema de la Gala*, L ₁ , L ₂	Mont-ral	Gegants
7a/b	*Casta de galán*	La Riba	Les Plaques
7a/b	*Espiadimonis*	La Riba	Cal Galliners
7a/b	*7a enganyat*	Font-rubí	
7a/b	*Cop de Rock*	Font-rubí	
7a/b	*Quo Vadis Rapaciño*	Font-rubí	
7a/b	*Zimbawe*	Mont-ral	El riu
7a/b	*Xarop de pus*	St. Llorenç del M.	Font Soleia
7a/b	*Namaste*	La Mussara	Tot Grau
7a/b	*T'has cagar, que si*	Mont-ral	Cal Xus
7a/b	*Tom bombadil*	Vilanova de Prades	Càmping
7a	*Gorda*	Torrelletes	Poble
7a	*Zulu de Frese*	Font-rubí	
7a	*Mirty Flowers*	Arbolí	El Dard
7a	*S'ha de badar*	Siurana	Can Gan Dionis
7a	*Cargol treu banya*	Siurana	L'Olla
7a	*Mostrenka*	Mont-ral	
7a	*Com un aji*	Mont-ral	
7a	*Tota la gama de risos*	Montgrony	Sant Pere
7a	*Samson i el de lila*	Font-rubí	
7a	*Tal com raja*	Font-rubí	
7a	*Nit de Bruixes*	La Riba	Les plaques
7a	*Más difícil todavía*	La Riba	El pedestal
7a	*Malvasia*	Arbolí	El duc
7a	*Rigor Mortis*	St. Llorenç del M.	Font Soleia
7a	*Coper Skim*	Montserrat	Torrent del Vermell
7a	*Sonrisa vertical*	Montserrat	Torrent del Vermell
7a	*Chorben Nuden*	La Riba	La Penya
7a	*Swing*	Montserrat	Vermell del Xincano
7a	*Cronologia*	Vilanova de Prades	Càmping
7a	*I si kalla*	Vinet	
7a	*Mirada fulminante*	Cavallers	Placa Xalmet
7a	*La ley del Mar*	Escales	Roques Cosdevia
7a	*Arseniac*	Arbolí	L'Obaga
7a	*El enano de la muerte*	Arbolí	

13a MOSTRA DE BOLETS

Una tardor climàticament especial
ens ofereix una gran diversitat de bolets

Quan aquest any els organitzadors de la Mostra de Bolets dubtàvem si podríem portar-la a terme a causa de la tardor càlida de què gaudíem, ens sorprengué la diversitat d'espècies que poguérem admirar, concretament 20 de comarcals, que, juntament amb les 87 foranes constituïren la 13a Mostra de Bolets que es va poder visitar durant els dies 19 i 20 de novembre al local de l'entitat.

No poguérem observar, aquest any, la farinera borda (*Amanita phalloides*) tòxica mortal, però sí que vàrem veure la *Galerina marginata* que produeix els mateix efectes que l'anterior, encara que és un bolet que creix damunt les soques i és de petit tamany. Semblant a la farinera borda teníem el reig bord groc (*Amanita citrina*), considerat durant molt temps tan perillós com l'anterior. Actualment s'ha demostrat que no és metzinós, però que cal rebutjar-lo pel perill que comporta de confondre'l amb la farinera borda. D'espècies perilloses hi havia també *Mycena pura*, espècie que s'havia considerat comestible però que actualment cal desestimar perquè conté substàncies tòxiques. Algunes lleteroles com el rovelló bord (*Lactarius chrysorrheus*) de làtex blanc, que en contacte amb l'aire es torna groc i que cal rebutjar pel seu gust picant, tot i que algunes persones el consumeixen macerat en vinagre, i la lleterola verda (*Lactarius pyrogalus*), que té un làtex molt picant i que diuen que crema la llengua, són també refusables pel seu gust.

Inocybe geophylla var. *lilacina* i *Inocybe fastigiata*

ambdós tòxics, sobretot el segon, que pel seu alt contingut en muscarina actua sobre el sistema nerviós produint desacceleració del pols, hipersalivació, hipersudoració i contracció de les pupil·les. També

Una *Macrolepiota procera*. Foto: R. Farró

hi havia espècies comestibles com el bolet de pi rogenç (*Hypholoma sublateritium*) i l'escaldabec fràgil (*Russula fragilis*) de carn amarga i gust picant.

D'espècies comestibles cal destacar l'alzinoi (*Armillaria mellea*) del qual cal rebutjar el peu, que és dur i fibrós, el rovelló d'obaga (*Lactarius deliciosus*), el blauet o pimpinella morada (*Lepista nuda*), de color blau lilós, comestible poc apreciat, el rossinyol (*Cantharellus cibarius*), la cassoleta taronja (*Aleuria aurantiaca*), el camagroc

(*Cantharellus lutescens*) i la trompeta (*Craterellus cornucopioides*).

Pel que fa a les espècies comarcals, cal remarcar l'abundància del carlí (*Hebeloma edurum*), apreciat a Vilanova i rodalia, però rebutjat en altres llocs, el garlandí (*Tricholoma caligatum*), el rovelló de solei (*Lactarius sanguifluus*), el pixaconil (*Hygrocybe conica*), la llèmena (*Hydnum repandum*), la cama de perdiu (*Chroogomphus rutilus*), el morro d'ovella (*Tricholoma terreum*) i la *Hemimycena delicatella*. Excepcionalment aquest any tinguérem l'oportunitat de veure, no a la Mostra però sí als voltants de Vilanova, la murgula (*Morchella conica*), bolet primaveral molt apreciat que sol trobar-se en llocs cremats.

Gràcies a la gentilesa de l'herboristeria L'Espigol poguérem observar el bolet "Shii-take" (*Lentinus edodes*), que es cultiva al Japó i té propietats curatives. Agraïm també la col·laboració de Josep Blanes i Lluís Daviu per l'aportació dels bolets comarcals i a August Rocabruna i Manuel Tabarés, membres de la Societat Catalana de Micologia, la seva valuosa i estimable participació. Es notable d'assenyalar la gran convocatòria d'aquesta Mostra que, any rere any, aplega una gran quantitat de persones al nostre local, la qual cosa demostra un gran interès pels bolets i ens estimula a continuar endavant en la nostra tasca divulgadora.

M. Carme Barceló i Martí

EXCURSIONISME MUNTANYISME SENDERISME

Quasi un empatx d'ismes, però és així i per aquest ordre tal com van entrar en el nostre país. Primer va ésser el moviment excursionista, de molt el més antic, ja que va aparèixer al segle XVIII com a manifestació de les idees filosòfiques, artístiques i científiques que preconitzaven el contacte amb la natura i els descobriments dels seus valors i secrets.

Al segle XIX i coincidint amb l'interès pel passat històric

i el desvetllament de tradicions i costums, s'estengué l'afany de viatjar, però l'excursionisme es desenvolupà com a activitat col·lectiva a la darreria del segle i fou practicat especialment a través d'itineraris muntanyencs amb finalitats recreatives o científiques. Hi contribuï en gran manera l'adveniment del tren. Només cal veure un treball fet per un excursionista investigador de l'època: "Capçanes i sos encontorns", on ens explica detalladament com anaven vestits els

seus habitants, l'activitat agrícola, el nom de les verdures i fruites, de les festes i de les cançons, i descriu també detalls de les coves i avencs del terme. Tot un treball d'investigació i que posa de manifest l'esperit científic de l'excursionista.

Més endavant, la pràctica excursionista es dividí en dues grans tendències: l'una, dedicada a les excursions de muntanya amb finalitats d'esbarjo i, sovint, lúdiques, que donà lloc a la

Travessa GR-4. Coll de la Clusa, nevat. Foto Arxiv

GR-7, 2ª etapa, Caro-Pau (any 84). Foto: A. Sagarra

creació d'entitats i clubs excursionistes, amb una dedicació àmplia envers el coneixement de tot el país i va ésser l'inici del MUNTANYISME, afavorit pel millorament de les comunicacions i de les condicions de vida de la població a les ciutats.

Ja l'any 1840, Pere Nolasc Bofill havia efectuat un viatge als Banys de la Presta; a Reus, el Centre de Lectura organitzà una pujada a la Mola de Coldejou (1860). Aviat geòlegs, historiadors, filòlegs, geògrafs, botànics, folcloristes, etc. emprengueren viatges i recerques sobre un gran nombre d'aspectes del país. El procés culminà amb la creació de la primera entitat excursionista d'importància, a Barcelona: l'Associació Catalana d'Excursions Científiques (1876). Discrepàncies de criteri originaren una nova societat: l'Associació d'Excursions Catalana (1878), però el 1890 hom les fusionà en una sola: el Centre Excursionista de Catalunya. D'aquí podríem posar noms i noms i dates, moltes més fins a fer-nos pesats, però l'important

és que el moviment excursionista ha portat a milers de persones a conèixer i a estimar el nostre país.

Ara ha fet deu anys que la nostra Talaia inicià la travessada de Catalunya a peu seguint el GR-7, un nou sistema de fer excursions amb l'interès de seguir un itinerari, o sia: el SENDERISME. Ens agruparem uns companys, tot seguint el sender coneguérem més bé el terreny i al mateix temps refermàrem la nostra amistat. Durant mesos i anys, units, guiats pels senyals blancs i vermells, sempre ens quedarà el record de les belles hores passades gaudint del camí i dels nous horitzons. I aquí sí que puc dir, amb coneixement de causa, que el SENDERISME és una millora de l'excursionisme. Ep! Ara m'explico. Mentre que quan es fa una excursió l'atenció es divideix en procurar no desviar-se del camí correcte, revisar el mapa i desconèixer el temps que resta per arribar al lloc, amb el Senderisme desapareix la por, saps que arribaràs i que et queda tot el temps

per veure el terreny que trepitges, sense preocupacions de fer marrada i així passar-s'ho bé en allò que tot excursionista anhela en una sortida al país, i sobretot et deixa lleure per ampliar el coneixement i l'amistat amb els teus companys de caminada.

Així és com l'excursionisme, amb amics o en solitari, portà al muntanyisme, del qual sortiren les entitats que avui omplen la nostra geografia, promotores d'acampades generals, de les Marxes de Regularitat, de les d'Orientació, les Descriptives, etc. Molts actes a la muntanya han tingut una gran participació com l'Aplec del Matagalls, amb més de 5000 assistents, la difusió de la Cançó Excursionista o en la Travessa Matagalls-Montserrat, on es posa a prova la resistència del participant. L'excursionisme va promoure activitats d'estudi, el muntanyisme va iniciar l'escalada i l'esquí entre d'altres, i el Senderisme l'oportunitat de seguir llargs recorreguts inimaginables en una excursió.

Josep Voltà

FERRIOL ítem FARRIOL

Fa molts anys que volíem esmerçar un temps per esbrinar quelcom d'aquest topònim, a la vegada antropònim per ser nom de persona i a més cognom. Dies enrere vam parlar-ne amb la Rosa Farriol. Hem dedicat no demorar-ho més després d'haver-ho comunicat. Val a dir que la grafia "Farriol" és una deformació de **Ferriol**, com ho són "Ferré" i "Farré" del nom d'ofici **Ferrer**. Per això hem posat 'ítem', que significa 'també', 'així mateix'. "Ferr'-" es pronuncia "Farr'-" per tot el català de ponent.

Ferriol (i les variants Ferreol, Farriol, Ferriols, Farriols i Forriol) ve del llatí "Ferreolus", nom personal derivat de 'ferreus', que vol dir "ferreny", de ferro, fort, robust, adust, sever o tal vegada del llatí "Ferrum", ferro, en diminutiu. **Sant Ferriol** se celebra el 16 de juny. Sant Ferriol és un municipi de la Garrotxa, veí de Besalú. Sant Ferriol és un santuari del municipi de Ceret, comarca del Vallespir, a la Catalunya Nord, on té lloc un important aplec el 18 de setembre. **Ferriol** és un caseriu del terme d'Elx, comarca del Baix Vinalopó, en el País Valencià. **Ferriols** és un agregat de Mollet d'Empordà. El molí de Ferriols o Farriols està situat en el riu Sec de Corbera, vora la serra de Cavalls, comarca de la Terra Alta. Finalment, la cala de la **Ferriola** es troba al nord de l'Estartit.

Molt coneguda és la frase "La bóta de Sant Ferriol, que n'hi surt tant com se'n vol". Sant Ferriol (segle III-IV) era un militar romà que fou martiritzat a Viena del Delfinat sota Dioclesiana. Una tradició tardana el fa cap d'una colla de lladres que

s'havia convertit i com a penitència s'havia de tancar dins una bóta amb claus clavats que hom feia rodolar per un pendent. Una altra versió de la llegenda diu que, després d'haver-se convertit, els seus companys l'occiren i l'enterraren sota una bóta de vi, que des d'aleshores no deixà de rajar mai (d'aquí la bóta de Sant Ferriol de la dita). Se'l considera popularment patró dels lladres i també dels coixos.

Feta aquesta llarga introducció, anem a tractar del que veritablement ens atrau. Fa més de mil anys (991) que es va dotar l'església de Sant Miquel d'Olèrdola amb una extensa parròquia, que abarcava des de Cunit a Sitges i des de la vora del mas fins a Santa Fe i La Granada. En donar els límits, entre el riu Foix i la riera de Balibona (ara de la Bruixa), hi havia la calçada que anava a la "villa qui dicitur **Firriol**". No era pas aquesta l'única **villa**. L'any 992 es fa menció de la nostrada "**villam** que dicunt Villam de Lupos". Però n'hi havien més, unes quantes, en el Baix Penedès. Quan aleshores apareixia una **villa** era indubtable una manifesta antiguitat, segurament una 'vil·la romana'. Per entendre'ns, una vella masia romana. Poc temps després (s.XI), es tornen a citar les fronteres de Sant Miquel i amb més detall: la "**villa de Ferriolo**" era entre la via Morisca (també coneguda per Augusta) i el torrent de Balibona (que no hem de confondre amb Vallbona, sinó que ve de **balç**, timba, precipici). En aquesta ocasió, la preposició "de" indica que la casa era propietat de Ferriol, nom propi de persona que a la Catalunya Vella apareix

documentat l'any 856, però que a les nostres contrades no es troba fins a la darrerietat del segle X. Bé, deixant per després qui podia ésser aquest Ferriol penedesenc, el que més ens captiva és que s'hagi conservat el nom fins a l'actualitat. Veiem-ne la seqüència:

- 1150 Establiment d'un pagès dintre la parròquia de Sant Salvador de Durban, terme de Sant Martí Sarroca. L'alou afrontava amb el **torrent de Ferriol** (ara de la Bruixa) (Llorac, S. Martí, p. 248).
- 1199 Berenguer de Castellet donà el **mas Ferriol**, parròquia de Sant Salvador de Durban, a la seu de Barcelona (ANT. XII, 4rt. n. 2315). Sant Salvador s'uní a Sant Martí Sarroca l'any 1367 i era situada a Serts (la Rovira Roja). S'enrunà al segle passat.
- 1474 Lys ferryol, fill de p. faryol, posseïa el "clot de **ferryol**", ran del camí de Sant Salvador a Vilafranca. En Guirbarle dels Garroffes de Sant Salvador tenia una sort (terra) a **ferryol**. El lloc del "prat" afrontava amb una rasa que anava a **ferryol** i la "plana de **ferryol**" era al costat del camí de S. Martí a S. Salvador, (Pabordia de Sant Martí).
- 1497 Capbreu a Sant Martí Sarroca: Miró de **Fieriol** (Fogatge, p.211).
- 1515 Cens de Sant Martí Sarroca: Miró de **Ferriol** (Fogatge).

- 1537 Barthomeu Miró cultore mansi de **Ferriol** (Capbreu Comanda S. Joan, fol.9).
- 1553 Nou cens: Gabriel Marchas de **Farriol** (Fogatge, p.386).
- 1838 Collites de **Farriol**, masia del terme de Sant Martí Sarroca (Llorac, S. Martí, p. 295).

La masia de **Ferriol** és a 300 m al SO de la Bleda (Mp. Diputació, 1915).

El Pla de **Ferriol**, entre El Garrofer, la Bleda i la Rovira (Mp. comarcal de Catalunya, 1:50.000, Alt Penedès-03,1994).

Sant Ferriol, prop de Besalú (La Garrotxa). Foto: Rosa Farriol

Qui era en Ferriol que donà nom a l'antiga masia romana? El primer "Ferriolus" que surt documentat en el Penedès és l'any 975, a **Masquefa**, i era prevere i monjo (S. Cugat, n. 110). El 978 féu de testimoni d'una permuta de terra a Almafàr (ara Sant Climent de Llobregat, antic terme d'Eramprunyà), per una altra situada a **Vallmoll** (avui terme de Vilafranca) (S. Cugat, n. 131). L'any 987, aquest Ferriol torna a signar una altra permuta a l'Eramprunyà (S. Cugat, n. 201). Mentrestant, l'any 977, Ennec Bonfill de Masquefa i després de Gelida, assessor del comte Borrell, reconegué que els habitants de **Vallformosa** (Vilobí) tenien com alou lliure i franc l'esmentada vall; entre els habitants del lloc hi ha la signatura de dos "Ferriol" (Liber Feudorum, n. 320). Val a dir que aleshores Vilobí pertanyia al terme de Sant Martí Sarroca i que entre els testimonis hi havia un "Galí", possible veguer repoblador del Penedès i constructor del castell de "Sarroca".

Un "Ferriol" es troba documentat també, l'any 983, a **Vallmoll** (S. Cugat, n. 196), lloc ben proper a la Bleda i a la barriada del Garrofer (citada l'any 1474). Qualsevol d'aquests "Ferriol" podria haver anat a viure a la vil·la romana abans del 991.

Després de la consagració de Sant Miquel d'Olèrdola de l'any 991,

en una donació de terres a la **Senabre** (Olèrdola, ara Els Monjos), l'any 993, es diu que a llevant hi havia una vinya de "Ferriolo" (S. Cugat, n. 292), que el 996 era testimoni d'unes deixes a **Sta. Margarida** i sota del castell d'**Olèrdola** (S. Cugat, n. 313). Fins ací els Ferriol que a la darrerria del segle X són citats prop del locatiu, però no podem assegurar qui habitava la **villa**.

Entrats ja al segle XI, es fa esment d'un "Ferriolus" difunt l'any 1004, el qual vivia a **Pinells**, lloc proper a la Granada i a Vilobí, antic terme d'Olèrdola (S. Cugat, n. 395). I "Ferreolus" fou un dels almoiners testamentaris del difunt Adalbert de **Moja**, fill del vescomte Guitard, que havia mort l'any 1010 lluitant contra els àrabs en una expedició que el comte Ramon Borrell féu fins a Còrdova (S. Cugat, núms. 431 i 432). Ambdós individus podien viure a Ferriol.

Per acabar, cap a l'any 1056, el comte Ramon Berenguer donà a **Ferriol** i muller Bonadona la quadra de l'**Arboçar**, llavors del terme olèrdolà i més tard d'Avinyonet, lloc que limitava (i encara limita) amb les Gunyoles, Olivella, Font-tallada, Viladellops i Ferran (Diplomatari de Poblet, n. 10). Aquesta data ja és molt tardana per imaginar una procedència de l'indret estudiat.

Com podem comprovar, els Ferriols penedesencs foren diversos i força primerencs. La nostra "Farri" pot estar orgullosa dels seus ascendents, ja que són més que mil·lenaris.

Algú es preguntarà com s'originà el cognom, ja que fins ara només hem parlat de noms propis. Senzillament. A partir del segle XI alguns fills s'identificaven posant el nom del pare darrere el propi. Així van aparèixer els Bernad Ferriol, etc. etc., basament de la majoria dels cognoms catalans de filiació paterna. També hi ha cognoms de procedència, de professió, de circumstàncies de naixement i de sobrenoms o malnoms.

Finalment, fem llista dels llocs homònims penedesencs o propers:

Mas Farriol (Pontons), doc. l'any 1709; Mas de Ferriols (Piera), del s. XVI; Sant Esteve de Ferriols (Bellprat), església romànica vora Santa Coloma de Queralt; i Coll de Ferriol, lloc per identificar, datat de 1591, parròquia de la Geltrú, situat a ponent del coll Ferran, això és, vora el Padruell.

Vicenç Carbonell

.....

Durant el Pont de Tots Sants UN VOLT PEL MONTARDO

Amb una caseta portàtil situada a la Vall de Boi, no et poden passar desapercebuts tots els encants que hi ha pels voltants de la vall, i amb quatre muntanyencs de la Talaia tombant per aquells topants, els peus se te'n van. Es per això que ens proposàrem d'atacar el cim del Montardo tant si hi havia neu com si no. La gruixuda capa de neu no va ésser un inconvenient per deixar de contemplar unes meravelles tan espectaculars i de deixar-ho per un altre dia.

El 30 d'octubre no ens va fer gens de mandra, i quan toquen matines a les sis del matí, ens vestim i ens calcem ràpidament les botes. Fem un lleuger desdijuni, omplim les motxilles d'entrepanes, suc i tota la glucosa que ens cal, pugem al "jeep"

i enfilem la pista fins a la presa de Cavallers. Cap a 2/4 de 8, deixem el cotxe i ens disposem a vorejar l'embassament, la qual cosa ens ocupa uns bons tres quarts d'hora fins haver-lo passat del tot. A partir d'aquí enfilem amunt, però no perdrem de vista l'embassament fins molta estona després, fins que som quasi bé a tocar l'Estany Negre.

Amb el refugi Ventosa al capdamunt -que varem deixar a la nostra esquerra-, ens prenem una estona per esmozar, però poca; no volem perdre massa temps i deixem la visita del refugi per a la tornada, ja que encara ens queda molta travessa per endavant. A partir del refugi, tot va ésser una desfilada d'estanys, ja que quan acabaves de passar-ne un ja en tenies un altre en perspectiva,

aproximadament varen ser uns deu o dotze els estanys amb què ens vàrem delectar, i així fins arribar a l'últim, l'estany de Monges, que queda just al davant del Montardo, tot i que aquest pic resta amagat i no es deixa veure fins a l'últim dels revolts. Es aquí quan el veus i et creus que el tens a tocar.

Vint minuts després aconseguíem el cim i quan arribes a dalt dónes per bones totes les vicissituds passades, perquè és la muntanya més agraïda que he vist fins avui i amb el dia més clar i assoleïat que ens podíem trobar per poder divisar des d'allà estant l'Aneto i la Pica d'Estats, entre d'altres, amb un estrepitós cel blau al fons.

Quatre bojos de la Talaia

Els "quatre bojos" trepitjant la neu al cim del Montardo. Foto: Pep Vidal

El "hobby" d'aquesta tardor (18)

LES FORNICULES

QUE HI HA ALS CARRERS I PLACES DE LA NOSTRA CIUTAT -2

Amb aquesta segona part finalitzaré el recorregut pel poble amb el tema de les fornícules i la història que les ha envoltades des de la seva construcció.

CAN DIMAS

Tomant al carrer de Sant Gervasi, concretament al n. 38, a la casa Roig Santacana, hi ha una fornícula que en aquest cas és buida i que havia tingut una estampa gravada sobre fusta dedicada a Sant Dimas, que també es va perdre durant la guerra.

En època dels nostres avis, aquesta casa era coneguda com Can Dimas, perquè el seu amo i constructor es deia Dimas Ynglada. Fou construïda vers el 1766 sobre els fonaments d'una construcció més senzilla, ja que aquesta família va aprofitar la llicència del lliure comerç amb Amèrica que el Rei Carles III atorgà als catalans per comerciar-hi i obtingué una gran puixança econòmica.

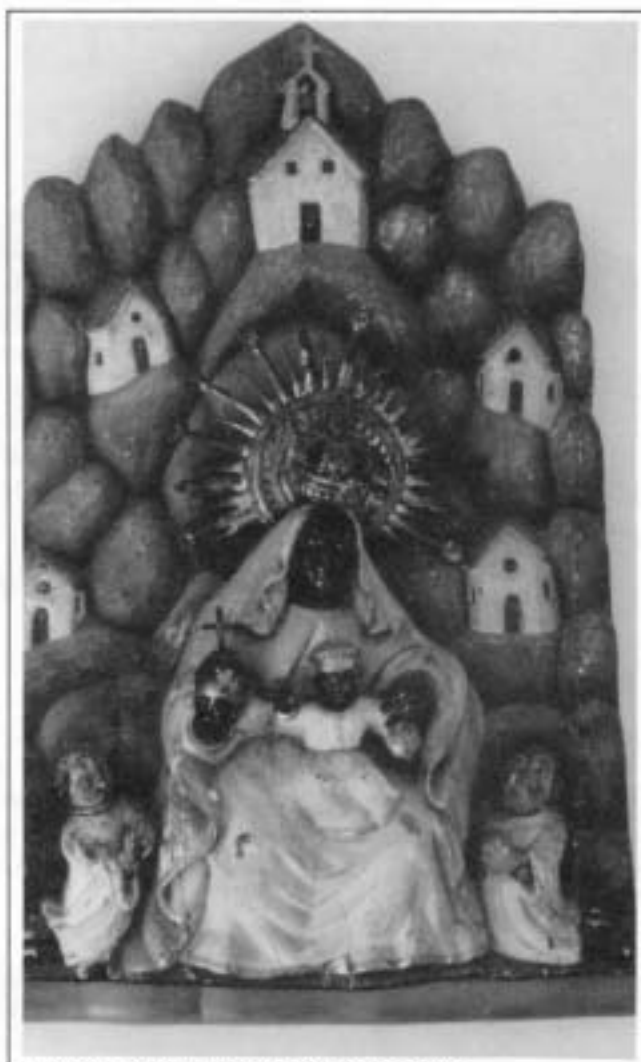
En una entrevista amb el Sr. Roig, em va contar que una germana del Sr. Dimas, que es deia Antònia Dimas i Moragues

(Toneta), fou l'enamorada secreta del poeta Manuel de Cabanyes i que ella fou la que l'inspi-

CAN FONT I GUMA -EDIFICI JUTJATS-

És a la casa núms. 31-33 del carrer de Sant Joan. Cap a finals del segle passat, aquesta casa era coneguda com a cal Panxo Ferrer, que va ser un dels últims patrons de la indústria botera (feien les bótes en què es transportava el vi de la comarca cap a Amèrica). Era un home molt caritatiu i cada setmana els pobres de solemnitat ja sabien que podien trucar a casa seva, que hi havia repartidora. El dia de l'enterrament d'aquest senyor, els fanals de gas del carrer i tot el trajecte fins al temple de la Geltrú ostentaren una gasa negra. La capelleta que hi ha en aquesta casa és poc fonda i llisa, i actualment també és buida, però amb l'arranjament i els esgrafiats que hi han fet, la façana ha quedat bé. La informació que tinc dels descendents de la família Font, diu que hi hagué una imatge de Sant Bru i que era de

color negre. Però una altra informació paral·lela diu que en aquell temps, a finals de segle, hi havia la imatge de Sant Francesc d'Asís, el pobret, que era el patró del Sr. Panxo Ferrer.

La imatge de la Moreneta a la fornícula de la Rambla Principal.
Foto cedida per la Sra. Montserrat Fabre

rà en alguns dels seus poemes, però que la família del poeta no veia amb bons ulls aquest festeig i no accedí a acceptar les seves relacions.

LA FORNICULA DE LA RAMBLA

La Rambla Principal també té la seva fornícula, encara que no s'hi veu cap imatge. Concretament al n. 80 hi posaren la imatge de la Verge de Montserrat quan (segons les veus populars) la tragueren del carrer de Santa Madrona, que era el seu lloc d'origen.

M'he posat en contacte, però, amb la Sra. Montserrat Fabré, que ara viu a Barcelona i

que és l'actual propietària i dipositària d'aquesta imatge de la moreneta i em fa saber que aquesta, abans de portar-la a la casa de la Rambla, estava en una casa existent on ara hi ha el col·legi de les monges Concepcionistes i que la seva àvia Salomé Olivé fou la que va efectuar el trasllat.

Ja abans del 1936, la imatge va ésser apedregada i per aquest motiu la van col·locar en una plataforma giratòria que en facilitava la retirada o la seva col·locació a la fornícula.

LA PLAÇA DE LA VILA

En aquesta plaça que representa el centre de la ciutat, a la façana de la casa que hi ha el celler de Can Solà, s'hi pot veure un dibuix que representa Sant Sebastià i el marc que l'envolta pretén aparentar una fornícula, quan en realitat és l'adaptació de la miranda que allà hi havia antigament, en l'època en què en aquesta casa hi vivia una llevadora de nom Providència. Les mirandes són aquestes finestres vidrades que surten de la façana i que permeten identificar la persona que truca a la casa.

CAL VIDAL I MASCARO

Desplaçant-nos en direcció a la Geltrú, passarem per la Plaça dels Cotxes i podrem veure que la façana de la casa núms. 4-5 té una fornícula que ara es buida, però se sap que ja abans del 1787 s'hi va posar la imatge de Sant Joan Baptista, imatge que encara hi havia quan va esclatar la guerra l'any 1936.

LA VERGE DE MONTSERRAT

Al carrer de Sant Joan, la casa que fa cantonada amb el de Sta. Madrona n. 11, i al mateix cantó de la casa, hi ha una fornícula amb la imatge de la Mare de Déu de Montserrat que té la seva història.

Segons ens han contat, antigament aquesta imatge estava a la façana de la casa n. 37, on avui hi ha la Galeria Prisma. Aquesta casa va canviar d'amo i en el lloc de la fornícula hi van fer un balcó i per a la imatge n'hi van construir una de nova encara que traslladant-la a la Rambla Principal a la casa n. 80, que és on ara hi ha una granja. Aquella imatge era una talla de fusta d'olivera i era tan preuada que

Fornícula situada al carrer de Santa Madrona núm. 11, cantonada carrer de Sant Pau. Foto: Rosa Fariol

els monjos del monestir de Montserrat, que ho sabien, en sol·licitaven la donació, cosa però que no es va realitzar mai i en canvi a hores d'ara aquesta talla no se sap on para.

De totes maneres, les últimes dades que m'han arribat no encaixen amb aquesta última informació referent a l'antiga situació de la capelleta, que la situava prop d'aquí, com s'explicarà en la informació referent a la fornícula de la Rambla.

Mentrestant als veïns del carrer de Sta. Madrona no els va agradar gens quedar-se sense aquella imatge i es van organitzar encapçalats pel Dr. Artur Galceran i per Mossèn Fontanals. Varen fer una recaptació i van posar una imatge de bronze a la cantonada abans esmentada, que va durar fins a l'arribada de la guerra del 1936 en què va desaparèixer.

El lloc on va ser entronitzada aquesta última imatge era la seu de les Escoles Obreres, que havien estat fundades pel tal M. Fontanals, que era fill de Cubelles, però beneficiat a Vilanova.

Aquestes Escoles Obreres eren destinades al jovent i com el seu nom deixa entreveure eren per a ensenyar sobretot a les noies obreres, principalment a llegir, escriure, o també a brodar, cosir, fer teatre etc. etc. i tenien el solar d'esbarjo precisament a la partida que hi ha a la sortida de Vilanova per Cap de Creu, coneguda com "Els Esbarjos", que tenia una superfície de 8000 m² i cabuda per a 600 persones. Aquesta construcció s'inicià l'any 1914 amb la col·locació de la primera pedra. Anys després, les Escoles Obreres es convertirien en el moviment juvenil d'"Acció Catòlica" i en vendre's la partida dels Esbarjos van poder comprar "l'Orfeó Vilanoví".

Alguns anys més tard, després de la guerra, els veïns s'organitzen una altra vegada i encarreguen una imatge a l'escultor vilanoví i també veí d'aquest carrer, en Fidel Claramunt, el qual la va construir en "terracotta" i cuita al forn a 1500 graus de temperatura. Aquesta imatge està entronitzada sobre un peu fet amb pedres de la muntanya de Montserrat, portades pels romeus que hi pujaven a peu cada any. Al braç del fanal hi ha la data d'aquesta nova entronització, 1963, ara fa 31 anys.

CAP A LA GELTRÚ

En arribar a la pujada del Cinto, ens cal ara tornar pel carrer dels Arengaders per anar a la.....

PLAÇA DEL SAGRAT COR (o PLAÇA DEL BARÓ)

Al n. 1 d'aquesta placeta hi ha la casa de Cal Ribà, però que abans era coneguda per la casa del Baró de Canyelles. En aquesta casa hi ha una fornícula amb una imatge del Sagrat Cor, que data del 1925 i que és il·luminada de nit per un bon fanal que penja d'una cadena sostinguda per un llarg permòdol. També aquí els veïns i la parròquia hi feien la seva festeta amb actes litúrgics i cants i que van durar fins a finals dels anys 40-50.

LA NOVA FORNÍCULA

Al darrera mateix de l'església de la Geltrú, al carrer que porta el nom del que fou fill de la Geltrú, l'Arquebisbe Armanyà, s'ha substituït la vella casa del n. 12 per una de nova planta. Com que a la façana ja hi havia una fornícula, a més d'una arcada de ferradura de pedra vista i la sotabalconada era de veles (rajoles a dos colors), aquesta

és una casa de catàleg, que vol dir que en la seva construcció actual s'han hagut de respectar un seguit de normes dictades pels tècnics del Patrimoni Urbanístic. La fornícula és nova però fa molts anys que és buida, encara que he sabut -per persones que hi havien viscut en la seva infantesa- que la imatge que hi havia podia haver estat de la Verge del Roser.

SANT FRANCESC D'ASIS

A la plaça de Gumà i Ferran n. 7, hi ha la imatge d'aquest Sant. Es creu, però, que abans hi havia una altra imatge, en aquesta fornícula, que devia ésser la Mare de Déu dels Dolors, ja que l'actual de Sant Francesc era sempre a l'interior de la casa presidint un despatx.

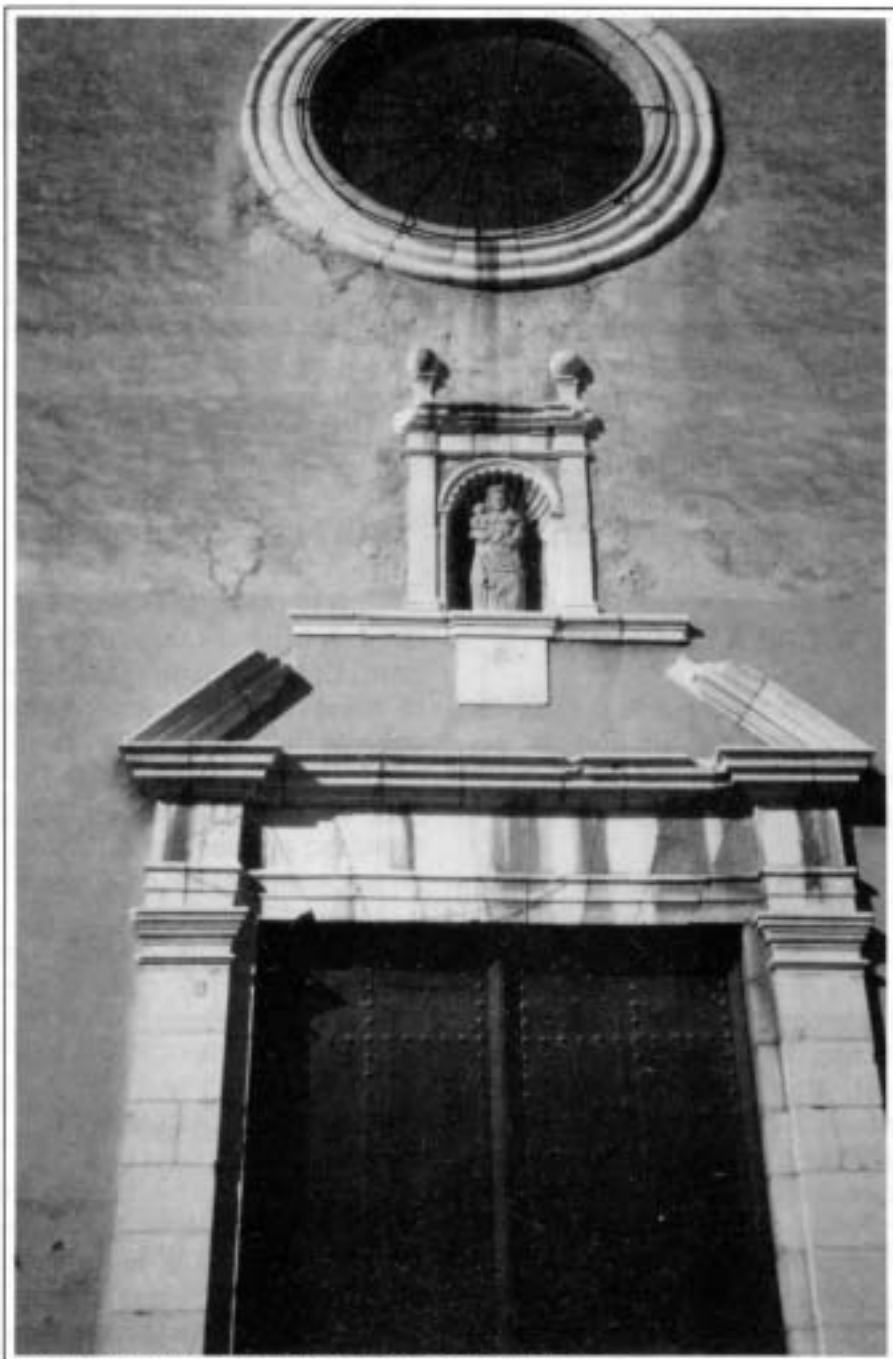
Cada vespre s'encén un fanal penjat d'una cadena per il·luminar la fornícula.

PLAÇA DE L'ASSUMPCIO

La imatge situada a sobre el portal de l'església de la Geltrú ben segur que és la més antiga de totes, ja que uns segles abans presidia la façana de l'anterior temple parroquial, d'estil romànic, que hi havia a la Geltrú. La imatge, però, és d'un estil gòtic tardà i de pedra picada.

SANT CRISTOFOR

Aquesta capella té un abans i un després de la guerra com totes. D'abans poca cosa se'n sap, només que hi havia la imatge de Sant Cristòfor i que com que és el patró dels viatgers, en passar per allà alguns veïns de la Geltrú s'encomanaven al Sant, sobretot si anaven de viatge.

Fornícula damunt la porta principal de l'església de la Geltrú. Foto: Joan Sivill

Sembla que la fi d'aquesta imatge deuria ser el daltabaix del seu pedestal els primers dies de la guerra. No es va poder salvar si tenim en compte que per treure-la s'havia de pujar amb una escala pel carrer i representava una acció pública i comprometedora en aquells dies.

Ningú no sap donar raó de quan es va posar l'actual imatge, el que sí se sap és que va ser restaurada cap als anys 76-77 per iniciativa de l'Associació de Veïns de la Geltrú i sobretot

gràcies a les gestions fetes pel barber de la plaça Lledoners, el Sr. Juanitu.

Sota la fornícula hi ha una inscripció feta sobre ceràmica, que també es va posar en la mateixa data i que es deu al Bisbe Armanyà, que diu:

"Lo Ilm. Rn. SR. D. Francisco Armanyà Arquebisbe de Tarragona, 80 dies Indulgència, a tots los que ab devoció pregaran VII Pare Ntro. y Ave Maria davant d'la lms. de S. Cristofol

Martir."

Aquesta inscripció va ser recuperada de la que hi havia a la paret de la casa i que estava molt malmesa. La imatge, igual que les altres dues del barri de la Geltrú abans esmentades, resta il·luminada cada dia en fer-se fosc.

I aquí dono per acabat el recorregut pels carrers de la nostra ciutat, en recerca de les fornícules que encara hi ha i també de la seva història.

Vull ressaltar que així que va aparèixer l'última revista en la qual es publicava la primera part d'aquest tema, va sortir en els mitjans informatius que a la Ciutat de Vic, l'anomenada "Ciutat dels Sants", s'iniciava una campanya de neteja, recuperació i catalogació de les fornícules que en un nombre de 60 tenen allà. Segurament molts ens preguntarem: I a la nostra ciutat de Vilanova i la Geltrú, per què no es pot fer el mateix?

Joan Lluís Sivill i Vergès

Bibliografia:

-El Cólera-Morbo en Villanueva y Geltrú. Teodor Creus, 1854. Edició Facsímil de l'I.E.P. 1989.

-Passatgers de la Mateixa Barca. A.F. Canales Serrano, 3r. Premi "Josep Lladonosa" d'Història Local, Ajuntament d'Alguairó 1993.

-La Vila Marinera a Vilanova i la Geltrú. Xavier Garcia Soler. Premi Catalunya 1978.

NOTÍCIES I COMENTARIS

L'AIGUACUIT I LES ROQUETES

Aquests dos noms són molt freqüents en les converses vilanovines. El primer per raó de la recent urbanització de la part ponentina de la ciutat, on hi va a viure una nombrosa colla de famílies -i familiars- que fins ara residien a les barriades tradicionals de Vilanova i de la Geltrú. El segon nom s'usa per la proximitat de la populosa barriada ribetana, pràcticament un veïnat que viu de Vilanova, on també hi van a raure nous enllaçats per haver-hi habitatges més assequibles.

Tant l'Aiguacuit com les Roquetes han donat nom a uns indrets vilanovins que no pertanyen a la seva demarcació. Fem-ne una mica d'història, de cadascun.

L'Aiguacuit veritable és un lloc situat en terrenys de l'antiga quadra d'Enveja, limitat estrictament a la part nord-est de Sant Joan, concretament, per la carretera de l'Arboç i el camí vell de Cubelles, ran del torrent de Sant Joan o de la Ramusa. La seva denominació prové de la fàbrica propera a la carretera, lloc on s'elaborava aquest producte, una cola animal constituïda essencialment per gelatina impura, que s'utilitza com a adhesiu. La fàbrica s'establí al segle passat i consta que, l'any 1898, el seu propietari, Casimir Font i Gumà, l'estava ampliant. La indústria, coneguda també amb el nom de "fàbrica de la pudor", per raons òbvies, funcionava encara l'any 1926, sota la raó Societat Anònima Vila, coneguda empresa tèxtil. Paralitzada la producció d'aiguacuit, el 1961 fou venuda als actuals propietaris, la família

Burguet, que la transformaren en una granja. L'edifici industrial, molt ben dissenyat, consta de planta i pis construïts amb obra vista, la part baixa amb arcades de rajoles i una gran estança molt ventilada en el pis superior que servia d'assegador. Aquest lloc, com ja s'ha comentat, ha cedit el seu nom a l'extensa zona pròxima, producte de l'exemple urbanístic, sense cap connexió amb ell, ja que entre l'Aiguacuit i el polígon actual hi ha el camí vell de Cubelles i en un futur hi haurà la Ronda Ibèrica, quan aquesta, des de la Pallissa, segueixi vers el col·legi Cossetània. El desencert de donar erròniament el nom de l'Aiguacuit a la banda sud d'Enveja no és d'ara. Fou l'any 1969 quan la Comissió Municipal es donava per assabentada de l'aprovació per la Direcció General d'Urbanisme del projecte d'expropiació del polígon "Aiguacuita" (sic). Des d'aleshores fins que es va fer realitat el Projecte d'Urbanització -juliol de 1984- havien passat molts anys, però ningú no va intentar de canviar-li el nom i el desembre de 1984 es modificava el Pla Parcial del Polígon d'"Aiguacuit". Hi va haver qüestions judicials amb els expropiats i es van projectar 847 vivendes (1986), es van començar a vendre parcel·les i a sortejar pisos (1991), sempre fent menció del "Polígon Aiguacuit" i del "Sector residencial de l'Aiguacuit". Darrerament es va intentar redreçar l'equívoc batejant un parc amb el nom d'Enveja i posant el nom de **Roques del Pelut** a un nou carrer. Ja és massa tard. Un dia desapareixerà la fàbrica de l'Aiguacuit i s'haurà de donar un altre nom al seu lloc, ja que el propi el portarà una barriada inapropiada i

distanciada, on els seus habitants desconeixen l'origen de la seva denominació.

Amb les Roquetes ha passat una cosa semblant, però amb l'agreujant que l'equívoc s'ha produït no fa pas massa temps, és a dir, que no es pot dir que ho van fer "els altres". Les Roquetes era un antic topònim que designava uns afloraments de roques de margoses situades en terme de Ribes, tocant amb el de Vilanova i la Geltrú, a prop del camí de les Orenetes i la tanca de Solicrup, lloc on sorgí el nucli residencial d'aquesta barriada ribetana (1969). Fa uns anys es va caure en l'error de donar el nom de "Polígon Industrial Roquetes" a les "actuacions" que es van projectar en el terme vilanoví (1983), davant per davant de les Roquetes de Ribes. Hi va haver alguna proposició de designar tot el que es feia de nou amb el nom de **Polígon de la Terrosa**, topònim del torrent que fa partió de terme i que creua el polígon fins a confluïr al torrent de la Piera. Tot fou debades, i ara tenim dues Roquetes: l'autèntica, de Ribes, i la falsa, de Vilanova. Així, PIVSAM està situada en el Polígon Industrial Roquetes (1985), el gran mercat també (1987), etc. etc. Almenys s'hagués respectat l'article "Les". Ni això! I en aquest cas també s'ha volgut quedar bé donant el nom d'**Avinguda de la Terrosa** a un dels vials resultants i posant-li, a un altre, el nom de la **masia Torrents**, casa que durant segles va presidir tota la zona fins que fou derruïda sense contemplacions. Amb tot hi ha situacions que arriben a fer riure, ja que no sols es parla del Polígon Roquetes sinó que fins i tot qual

NOTÍCIES I COMENTARIS

que comerciant despistat s'anuncia donant l'adreça de "Polígon Industrial CAN ROQUETES IV", com si allí hagués existit una edificació denominada amb aquest nom (1994). Mentrestant encara es van fent projectes i promocions usant "Roquetes I, II, III i IV", aquesta darrera ben llunyana de la barriada de Ribes, concretament en el marge dret del torrent de la Piera, sense cap lligam geogràfic-històric amb les Roquetes. Tot plegat podria entrar en un premi a la imaginació. O és que es va més enllà i ja es pensa que les Roquetes de Ribes passaran un dia o altre a Vilanova i tot serà una sola barriada? El temps ho dirà.

"GRAN PENEDES"

Sovint veiem anuncis i escrits en els mitjans de comunicació parlant del "Gran Penedès" quan es vol referir a la comarca que engloba les tres comarques en què actualment es divideix el Penedès: Alt Penedès, Baix Penedès i Garraf. Cal no confondre el "Gran Penedès" del Penedès actual. Només s'ha de parlar del "Gran Penedès" quan sortim de les tres comarques oficials i s'agafen municipis i llocs del "Penedès històric" que avui són de les comarques del Tarragonès, de l'Alt Camp i de l'Anoia: Salomó, Roda de Berà, Creixell, La Pobla de Montornès, Torredembarra, Altafulla, La Nou, Vespella, part de la Riera, Aiguamúrcia, Montferri, Querol, Rodonyà, Vila-rodona, La Llacuna, Cabrera, Vallbona, Piera, Pierola, Masquefa i fins i tot Capellades havien estat del Penedès. Així, si no hem de fer menció d'aquests llocs no cal esmentar el "Gran Penedès". Ai-

xò no vol dir que la revista de l'Institut d'Estudis Penedesencs, que porta el nom de "Gran Penedès", deixi de tenir un grau de reivindicació envers el Penedès històric. El passat mes d'octubre va organitzar una excursió entre Mediona i La Llacuna (aquesta, ara, de l'Anoia) i el novembre els estudiosos van visitar Tamarit, antic i tradicional límit del Penedès medieval. Resumint, som penedesencs, no "granpenedesencs".

SEMBRA AÈRIA AL GARRAF

El mes d'octubre passat, el Servei de Parcs Naturals de la Diputació va fer una operació de sembra aèria al parc natural del Garraf per facilitar la repoblació forestal després de l'incendi que va devastar part del massís la primavera passada. Els helicòpters van llançar 100 quilograms de llavors (en cada quilo hi ha 52.000 llavors) sobre una superfície de 1000 ha de pineda que no tenen capacitat de regeneració espontània. Que els déus ens siguin propicis!

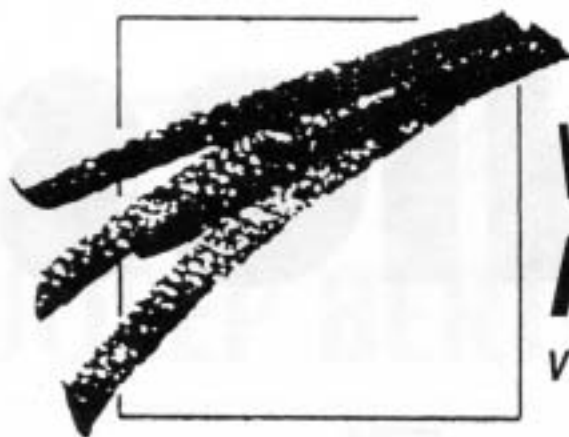
INTENT DE REVIFALLA ALS BANYES DE TREDÓS

Els Banyes de Tredós, a la vall d'Aiguamoix, és una zona de la Vall d'Aran ben coneguda per la majoria dels nostres consocis. Allà s'hi ha fet alguna acampada social d'estiu i pel seu compte més d'un hi ha estat acampat ben segur més d'una vegada. Ja recordareu que els Banyes es limitaven, fins fa poc, a un gairebé toll d'aigua una mica grandet on et podies submergir i fruit una estona de les aigües tèbies i sulfuroses.

Aprofitant les passades festes de Tots Sants una colla de la Talaia era per aquells topants i van veure que s'estan rehabilitant els Banyes, l'edifici l'estan reconstruint i aquell basiol d'aigua l'han transformat en una petita piscina vorejada de pedra. Esperem que els treballs de recuperació vagin endavant i ben aviat allò es vegi freqüentat i aprofitat com Déu mana. L'indret en si i aquella aigua medicinal bé s'ho valen.

Arranjament de la petita piscina davant l'edifici dels Banyes de Tredós (1-11-94). Foto: B. Forgas

VIATGES **INTERGAVA**

V. INTERNACIONAL GAVA, S.A. G.C. 129

**LA VOSTRA AGENCIA DE CONFIANÇA
US OFERIM TOT TIPUS DE SERVEIS I PRODUCTES
A MES DE LA VENDA DE BITLLETS D'AVIO I TREN**

**OFERTES ESPECIALS PER ALS SOCIS DE L'A.E.TALAIA
CONSULTEU-NOS... US ESPEREM!**

C. Almirall Colom, 6 - Tel. 8144353 - Fax 8142807 - VILANOVA I LA GELTRU

Bobinatges **i** **R**eparacions **M**otors **E**lèctrics **L**

- Reparació de bombes elevació d'aigua
- Reparació de maquinària electro-portàtil (taladres, esmoladors, martells...)
- Venda de recanvis i accessoris
- Servei oficial Black & Decker
- Servei oficial Makita

c/ Aigua, 4 - Tel. 893 00 11 - VILANOVA I LA GELTRÚ

TECNICS

AIGUA

LLUM

GAS

CALEFACCIÓ

REPARACIÓ D'ESCALFADORS

Picapedrers, 3 - Tel. 814 32 46
VILANOVA I LA GELTRÚ

MECN-I

INFORMÀTICA, OFIMÀTICA
I MECANOGRÀFIA

CASH & CARRY

GRUP DATA LOGIC

CONCESIONARI OFICIAL

EPSON **COMPAQ** TOSHIBA

C/. de l'Aigua, 14
Telèfon 814 12 96

08800 Vilanova i la Geltrú

BOLSOS

rodero

Avda. Francesc Macià, 65 / Sant Gregori, 4
Tel. 815 18 44
08800 VILANOVA I LA GELTRÚ

VIDRES VILANOVA

ROUTE

CRISTALLS I VIDRES PLANS
DE TOTA CLASSE
FUSTERIA D'ALUMINI

EXPOSICIÓ
PARE GAR. 28
TEL. 8838707

mampares
bany i dutxa

VENTIKLAR®

2S Cesana spa

MABELUX

d uehban®

**ORIGINAL
DUSCHOLUX**

A.E. TALA

Anxii Fotografia

Nº

El Giraldo

«EL BUEN TAPEO»

junt a la Piscina Municipal

C/. Pelegrí Ballester, 19-21
Tel. 815 62 02

08800 VILANOVA I LA GELTRÚ

**INTERSPORT[®]
OLARIA**

Pl. Soler i Gustems, 5
Francesc Macià, 50
Tel. 8930470 - Fax 8141436

08800 Vilanova i la Geltrú

TOT PER A L'ESPORTISTA

AVIA
HIGH PERFORMANCE AMERICA SPORTS WARE

LANGE

Reebok

boreal

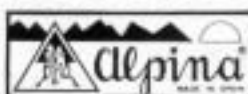
adidas

KASTLE SKI
HIGH TECH - MORE FUN

koflach

KARHU

SALOMON

ROSSIGNOL

BLIZZARD

DYNASTAR

ATOMIC
FOR SPORT

TECNO PRO

NORDICA